

euskara ikasten ari garenon aldizkaria

Aintzane Revuelta

"Frida Kahlo rengandik
ikasi beharko genuke:
inoiz ez zaio hegan
egiteari utzi behar"

Gaurgero:
'KONTALARIA'
egitasmoa

Gaurgero:
Maider Unda
borrokalaria

Sekuentzia
didaktikoa:
Eltze-plateren artean

Bidaia:
Japonia

GIPUZKOA

ANDOAIN

ERNAITZA LIBURUDENDA
Zumea, 2
20140 ANDOAIN

BERGARA

ELKAR MEGADENDA BERGARA
Ibargarai, 12
20570 BERGARA
bergara@elkar.com

DONOSTIA

HONTZA LIBURUDENDA
Okendo, 4
20004 DONOSTIA

ELKAR MEGADENDA DONOSTIA
Fermin Calbeton, 21-30
20003 DONOSTIA
fcalbeton@elkar.com

ELKAR MEGADENDA

Bergara, 6
20005 DONOSTIA
bergarakalea@elkar.com

IRUN

ELKAR MEGADENDA IRUN
Colon pasealekua, 8
20300 IRUN
irun@elkar.com

OSKARBI LIBURUDENDA

Colon pasealekua, 11
20302 IRUN

TOLOSA

ELKAR MEGADENDA TOLOSA
Aroztegieta, z/g.
20400 TOLOSA
tolosa@elkar.com

OÑATI

IBARRONDO LIBURUDENDA
Plaza. Fueros, 10
20560 OÑATI

ZARAUZ

GAROA LIBURUDENDA
Trinidad, 7
20800 ZARAUZ

BIZKAIA

BARAKALDO

MILOS PALENZUELA
LIBURUDENDA
Uribe Merindadea, 14
48901 BARAKALDO

BASAURI

BIOK LIBURUDENDA
Dr. Garay, 11
48970 BASAURI

BILBO

CASA DEL LIBRO-URQUIJO
Alda. Urquijo, 94
48009 BILBO

CASA DEL LIBRO,
LA LIBRERÍA
Colon de Larreategi, 41
48009 BILBO

MACEDA LIBURUDENDA

Santa Clara, 16
48006 BILBO

HERRIAK LIBURUDENDA

Licenciado Poza, 11
48008 BILBO

VERDES LIBURUDENDA

Correo, 7a
48005 BILBO

ELKAR MEGADENDA BILBO

Iparragirre, 26
48011 BILBO
iparragirre@elkar.com

LIZARDI LIBURUDENDA

Heliodoro de la Torre, 9
48014 BILBO

CAMARA LIBURUDENDA

Euskalduna, 6
48008 BILBO

BINARIO LIBURUDENDA

Iparragirre, 9 bis
48009 BILBO

KUKUMA LIBURUDENDA

Colon de Larreategi, 21
48001 BILBO

KIRIKIÑO LIBURUDENDA

Colon de Larreategi, 11
48001 BILBO

LAUAXETA LIBURUDENDA

Rodríguez Arias, 45
48011 BILBO

DURANGO

HITZ LIBURUDENDA
Arteakalea, 14
48200 DURANGO

LEIOA

ARTAZA LIBURUDENDA
E.H.U. Leioako Kanpusa
Posta kutxa 56
48940 LEIOA

SANTURTZI

TEMAS LIBURUDENDA
Pagazaurtundua, 3
48980 SANTURTZI

ARABA

GASTEIZ

ELKAR MEGADENDA GASTEIZ
San Prudencio, 7
01005 GASTEIZ
sanprudencio@elkar.com

CASA DEL LIBRO-AXULAR

LIBURUDENDA
Arka, 11
01005 GASTEIZ

STUDY LIBRERÍA

Fueros, 12
01004 GASTEIZ

AYALA LIBURUDENDA

ELKAR MEGADENDA GASTEIZ

Apraiztarrak, 1-Campus
01006 Araba
campus@elkar.com

NAFARROA

ARBIZU

BERIAIN LIBURUDENDA

ETXARRI

KAXETA LIBURUDENDA

IRUÑEA

AUZOLAN LIBURUDENDA
San Gregorio, 3
31001 IRUÑEA

AUZOLAN LIBURUDENDA

(Berria)
Tutera, 16
31003 IRUÑEA

ELKAR MEGADENDA IRUÑEA

A.M. Larraona, z/g.
Golem Eraikina
31008 IRUÑEA
amlarraona@elkar.com

LIBRERÍA EL PARNASILLO

Castillo de Maya, 45
31004 IRUÑEA

IPARRALDEA

BAIONA

ELKAR MEGADENDA BAIONA
Arsenal Plaza
64100 BAIONA
baiona@elkar.com

Helbide honetara bidali behar da:

HABE aldizkaria

Vitoria-Gasteiz kalea, 3

20018 DONOSTIA

HARPIDETZA-ORRIA

Izen-deiturak:.....

Zein euskaltegitan ari zara ikasten?.....

Identifikazio Fiskalaren Kodea / Nortasun-agiria:

Helbidea: Telefonoa:

Herria: Posta-kodea: Lurraldea:

Posta elektronikoa

HABE aldizkaria jaso nahi dut (2010eko harpidetza: 26,20 € urtean 10 ale). Euskaltegi bateko ikasle bazara, harpidetza 13,10€

Honela ordainduko dut:

☐ HABEren izenean luzaturiko txeki bidez

☐ Transferentzia bidez (kutxa 2101.0381.01.0003069002)

☐ Kontu korronte bidez: Bankua edo Aurrezki Kutxa:

Sukurtsala:K.D.:

Zenbakia:

Formulario honetako datuak fitxategi automatizatu batean bilduko dira, HABE aldizkaria jasotzeko eskabideak kudeatu ahal izateko. Fitxategi datuetara sartzeko, datuok aldatu eta deuseztatzeko eskubidea erabili nahi izanez gero, HABEra jo dezakezue: Vitoria-Gasteiz kalea, 3-6. 20018 Donostia.

06

14

24

27

30

37

06 GAURGERO

- 'Kontalaria', ipuinez ipuin euskara eta belaunaldiak hurbiltzeko egitasmo berria
- Arabako Euskaldunon Elkarguneen Topaketak
- Horiek lanak ematen dizkigun lanak!
- Maider Unda, borroka libre eta artzaintza hobetzeko lehia etengabe

14 SEKUENTZIA DIDAKTIKOA

Eltze-plateren artean

23 HAMAIKA TRIKIMAILU

Zoe Bray

24 ELKARRIZKETA

Aintzane Revuelta: "Frida Kahloregandik ikasi beharko genuke: inoiz ez zaio hegan egiteari utzi behar"

27 BIDAIA

Japonia: Tradizioa modernitatearen ondotik

30 DANTZA

DILSHAD: "Ekialdeko dantzei esker, eder ikusten duzu zeure burua"

32 KOMIKIA

Hazien bidaia (Azken atala)

37 KULTURONTZIA

- Argitalpen berriak

Ikasbil atarian ikusgai

414

Testuen/ariketen maila:

A1 A2 B1 B2 C1 C2

ERREDAKZIOA:

Eskarne Lopetegi
Esther Isasa
Mª Ixabel Valcarlos
Ion Imanol Iturriotz
Juan Miguel Gutierrez
Enrike Larrarte

Azaleko argazkia:
Jose txo Arantzabal

DISEINUA ETA MAKETAZIOA:
Zirimarra/Truke
(Andoain-Beasain)

INPRIMATEGIA:
GERTU
Oñati, Gipuzkoa

LEGEZKO GORDAILUA
BI- 2251/81
ISSN: 0212-6788

Euskal Autonomia Erkidegoko
Administrazio Orokorra
HABE

www.habe.euskadi.net
Tel. 943 02 26 00
Faxa: 943 02 26 01
e-mail: argitalpenak@habe.org
Harpidetzak: harpidetzak@habe.org

Ikasbil atarian (www.ikasbil.net) eta HABE aldizkariaren erredakzioan jasotako galdera batzuk jaso ditugu, beti bezala, txoko honetan zuei erakusteko. Hona hemen hil honetakoak:

Kaixo,
Querría saber que pasos dar para saber mi nivel de euskera, en la página www.euskadi.net

Desde la página que citas (Aprendizaje del euskera- Autoaprendizaje) puedes acceder a la página de HABE www.ikasbil.net en la que encontrarás, en la sección Certificados de euskera (Normativa, modelos de exámenes y descripción de los niveles) información que te ayudará a valorar tus conocimientos.

Si lo que quieres es una prueba de nivel, tipo cuestionario o test, aquí tienes varias referencias que hay en la red, aunque en cualquier caso te recomendamos que acudas a algún centro en el que podrán hacerte un diagnóstico más apropiado ya que estos tests no pueden evaluar tu competencia oral o escrita de una manera automática.

<http://www.udaleuskaltegiak.net/Testak>

<http://www.ikanet.net/euskara/ariketak>

<http://euskara.buruntzaldea.org/espanol/aprendelo-y-usalo>

<http://www.hiru.com/e-ikasil/idiomas/ikasten/determina-tu-nivel>

Kaixo, lagunak:
Zalantza bat daukat: zein da zuzena, DIABETEA ala DIABETESA?
Ondo izan

Teorian, eta maileguen inguruan emandako 'legeari' jarraituz, diabete beharko luke (jatorriz grekoa, eta 2 silabatik gorakoa). Beraz, amaierako -s hori gabe. Eta horrela azaldu izan da urteetan, han eta hemen, kasu guztietan.

Baina hara non Euskaltzaindiaren Hiztegi Batuan, diabetes hitza agertzen den (eta baita tetanos ere). Beraz, Euskaltzaindiaren gomendioei jarraitun ahi dienak -s jarri beharko lioke.

1) Egun on. HABEko ikaslea naiz. Kirol instalazio batzuetako kartelan ikusi dut ondorengo esaldia: ESTALPETIK KANPOKO IGERILEKUAK Kartela kanpoko igerilekuetan jarraitu beharreko arauai buruzkoa da. Ondo dago? Zer adiera du "ESTALPETIK"? Eskerrik asko.

2) Joan-etorrika ibiliko naiz edo Joan-etorrian ibiliko naiz? Eskerrik asko.

Txema

1) Lehenengo galderari erantzunez, **estalpea** tapatuta edo estalita dagoen lekua da eta beraz, **estalpetik** kanpoko igerilekuak tapatu edo estali gabe daudenak lirateke, nahiz eta agian errazagoa zen **kanpoan dauden igerilekuak** edo **kanpoko igerilekuak** bezalako formulak aukeratu balira, adibidez.

2) Bigarren galderari dagokionez, Orotariko Euskal Hiztegiari moldeak ageri dira. Beraz, bi egiturak egokiak dira.

Joan-etorria bidaia da eta bidaia hitza erabiliko genukeen bezalaxe erabiltzen dugu. Joan-etorriak egin egiten dira, joan-etorrian gauzak gertatu egiten dira, eta joan-etorrian ibili egiten gara, alegia, joan-etorrika ibil gaitzek.

Zure zalantza argitu izana espero dugu. Edonola ere, eskerrik asko gurekin harremanetan jarri izanagatik.

Egun on! Laguntza behar dut. Non aurki dezaket materiala immigranteak euskararekin hasteko? Eskerrik asko

HABE argitaratuta dauka etorkinei zuzendutako berriazko materiala, AISA izenekoa eta sarean eskura duzu ikasbil.net atarian. Ikusiko duzunez, ezer ez dakiten pertsonentzat diseinatuta dago materiala eta kulturarekin zerikusia duten edukiek pisu handia dute bertan. Sarean PDFak dituzu eskura, baina HABE liburutegian paperean eskura ditzakezu edo dendan erosi. Zure zalantza argitu izana espero dugu.

Komiki hau ikus eta entzuteko, jo helbide honetara: www.ikasbil.net

Komikia

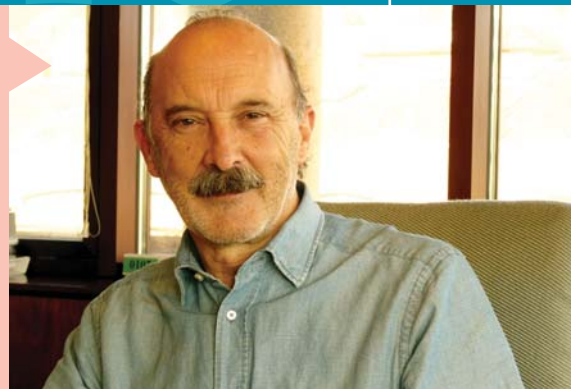

TXOI

Zure txokoa da hau, idatziguzu!

IÑAKI URIBE BURGOA DA HABEKO ZUZENDARI NAGUSI BERRIA

B1 Urriaren 5ean izendatu zuten Iñaki Uribe Burgoa HABEko zuzendari nagusi, 2009ko ekainaz geroztik kargu berean zegoen Eugenio Mujikaren ordeiz. Garai batean euskara-irakasle izana –hasiera batean klandestinitatean, Donostiako Mariaren Bihotza elizan–, eta ondoren AEKn eta Ilazki euskaltegian, itzulpengintza izan du lanbide nagusi Iñaki Uribek. 2003tik 2007ra Erretereriako Udalean euskara zinegotzi eta Euskararen Patronatuko zuzendari izan zen PSE-EE alderdia ordezkatzuz, eta geroztik Billabonako Udalean zinegotzi, HABEko zuzendari izateko aukeratu duten arte.

XUXEN-B, BIZKAIERAZKO ZUZENTZAILEA, HAINBAT APLIKAZIOTARAKO ERABILGARRI

B1 AZKUE fundazioak "Xuxen-B" Bizkaierazko **zuzentzailea** Open Office 3.0, Firefox 3.0 eta Thunderbird 2.0 aplikazioetarako erabilgarri jarri du jada. Lan hau elkarlanean garatu dute Labayru Ikastegiak, Elekak eta EHUKo IXA ikerketa-taldeak. Eta AZKUE fundazioaren bitartez dohain banatu eta guztiontzako **eskuragarri** izango da sarean.

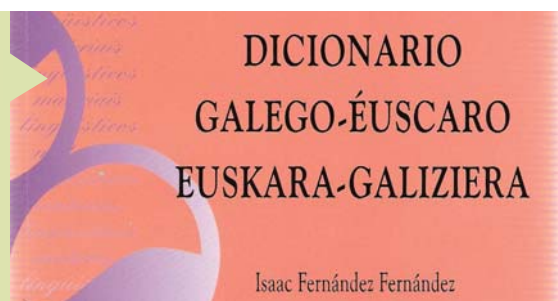
XUXEN B zuzentzaile automatikoaren helburua bizkaieraz idatzitako testuetan akats ortografikoak **atzeman** eta zuzentzea da, ahal den eta modurik erosoenean eta **eraginkorrean**. Tresna hau sortzeko Labayru Ikastegiak **atondutako** bizkaiera estandarren ereduari jarraitu diote.

Bizkaierarako zuzentzaile ortografiko honek XUXENen gainerako bertsioak bezala funtzionatzen du. Ezagutzen ez dituen hitzak gorritz azpimarratzen ditu, eta **era-biltzaileari** ordezeko **berba** egokiak eskaintzen dizkio.

Informazio gehiago www.xuxen.com atarian

EUSKARA-GALIZIERA HIZTEGI BERRIA

A1 Euskara eta galiziera hurbilago daude orain, Isaac Xubín Fernándezek Vigoko Unibertsitatearen Argitalpen Zerbitzuaren bidez kaleratu berri duen hiztegiari esker. *Diccionario galego-éuscaro, euskara-galiziar hiztegia* du izena eta bertan irakur daitezkeen **hitzaurreak** Anxo Angueirak eta Harkaitz Canok idatzi dituzte.

EUSKARA LONDRESEKO THE LANGUAGE SHOW 2010 AZOKAN

A2 Eusko Jaurlaritzako Kultura Saila Londresen izan zen urrian, *The Language Show 2010* hizkuntza azokarako prestatutako *Munduoro euskaraz* stand-arekin. Azoka urriaren 15ean, ostirala, zabaldu zuten, eta hiru egunetan Jaurlaritzak beste 160 erakusle gehiagorekin bat egin zuen hizkuntza, kultura eta komunikazioa hizpide dituen azokan.

Londresen bildutako **eragileek** batik bat hizkuntzen ikaskuntza eta irakaskuntzaren inguruan egiten dute lan. Hortaz, Jaurlaritzako ordezkariak egonaldia baliatu nahi izan zuten euskararen berri eman eta gure hizkuntzarekin zerikusia duten hainbat arlori buruzko informazioa eskaintzeko: euskararen gaur egungo egoera, **arau-bidea**, historia, euskara ikasteko metodoak, gramatikak, eta abar.

Aizpea Goenaga, Etxepare Institutuko zuzendariaren hitzetan, mota honetako azokak oso **baliagarriak** dira "euskara eta euskal kultura kanpora zabaltzeko eta munduko komunitate ezberdinen artean euskararen presentzia ezagutarazteko". Era berean, bisita kanpoko hizkuntzen esperientziak ezagutu, ikasi eta euskara bera aberasteko baliagarria izan zela azpimarratu zuen Goenagak.

Londreskoa pasatuta, hil honetan Berlinera egingo dute bisita. Bertan, azaroaren 19an, 20an eta 21ean *ExpoLingua Berlin* azoka egingo da eta Eusko Jaurlaritza bertan izango da.

ARAUBIDE.- Reglamentación, normativa. Réglementation.

ATONDU.- Prestatu. Preparar. Préparer.

ATZEMAN.- Detectar. Détecter.

BALIAGARRI.- Beneficioso/a. Pratique.

BERBA.- Hitz. Palabra. Parole.

ERABILGARRI.- Disponible. Disponible.

ERABILTZAILE.- Usuario/a. Usager/ère.

ERAGILE.- Agente, promotor/a. Promoteur/trice.

ERAGINKOR.- Eficaz. Efficace.

ESKURAGARRI.- Accesible. Accessible.

HITZAURRE.- Prólogo. Prologue.

ZUZENTZAILE.- Corrector/a. Correcteur/trice.

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)

Argazkiak: Eusko Jaurlaritza, Kultura Saila

'Kontalaria', ipuinez ipuin euskara eta belaunaldiak hurbiltzeko egitasmo berria

A2 Espazio publikoetan euskara **sustatzea** helburu duen *Kontalaria* egitasmo berria **abiarazi** du Eusko Jaurlaritzaren Kultura Sailak eta hainbat asteburutan Euskal Autonomia Erkidegoko herritarrek kontatutako ipuin **laburrak jasotzea** du helburu, horretarako **propio** prestatutako kamioi berezi batean. Istorio motzak izango dira herritarrei eskatuko zaizkienak, bata besteari lotu eta ipuin **erraldoiak** egiteko helburuarekin. Dagoeneko **errepidean** da kamioia, guztion testigantzak jasotzeko ahaleginean.

Irailean aurkeztu zen egitasmoa Gasteizen eta han izan ziren azalpenak ematen Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailburu den Blanca Urgell, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzarako Euskararen Sustapenerako zuzendari den Begoña Muruaga eta Fran Lasuen, musikari eta ipuin-kontalari ezaguna.

Argazkian, Blanca Urgell, Bego Muruaga eta Fran Lasuen.

Belaunaldien arteko harremana

Fran Lasuen eibartarrak **eskarmentu** handia dauka musikagintzan eta ipuin-kontalaritzan. Bera izan da *Kontalaria* proiektua diseinatu eta **aholkularitza**-lanak egin dituen. Lasuener arabera, *Kontalaria* "jostailu" bat da: "Badirudi ahaztuta dugula hizkuntza jolasteko dela; kontu-kontari ibilita, hizkuntzarekin jolastea lortuko dugu".

Lasuenek garbi utzi du hau ez dela umeei zuzendutako **ekimen** bat: "Ez dugu haurrentzat diseinatu, edozein herritarrentzat da; are gehiago, kontaketa hauen bitartez belaunaldien arteko harremana lortu nahiko genuke, gaur egun ia inon ematen ez dena". Horrez gain, baina, herritarrak teknologia berrietara hurbildu nahi direla azaldu du musikari eta ipuin-kontalari beteranoak.

Bilbotik Getxora arteko bidea egina du kamioiak eta **harrera** ona izan omen du. Hala ere, hasiera besterik ez da "Esperientzia hasi besterik ez da egin; etapak aurrera egin ahala, ekimena gehiago zabalduko da **ahoz aho**" dio Lasuenek.

Kamioi berezia

Ekintza honetarako espresuki prestatutako kamioiak Euskal Autonomia Erkidegoko 20 herri bisitatzea du helburu (Bilbo, Irun, Donostia, Deba, Tolosa, Beasain, Eibar, Durango, Arrasate, Oñati, Gasteiz, Laudio, Galdakao, Barakaldo, Getxo, Bermeo, Mungia, Gernika eta Lekeitio). Asteburuetan bakarrik egingo ditu irteerak eta ipuinak kontatzeko espazio ludikoa izango da. Bere barruan **kontu-kontari** jarduteko mikrofonoa, pantaila eta bideo-kamera izango ditu, eta bertan gauzatu da pausoz pauso ipuin kolektiboa. Gehienez hiru minutuko iraupena izango duten istorio edo ipuin motzak jasoko dira.

Kamioian joango diren **begiraleek** herritarrak parte-hartzera gonbidatuko dituzte eta interesatuei ekimenaren nondik norakoak azalduko dizkiete. Hala, aurreko parte-hartzaileak kontaturiko ipuin edo istorioa erakutsiko diote partaide berriari, eta azken honek aurrekoaren kontakizuna bere erara jarraitu beharko du. Antolatzaileek herritar guztiak gonbidatu nahi dituzte ekimenean parte har-

tzera, berdin dio umeak, helduak nahiz adinekoak diren; baldintza bakarra dago: euskaraz kontatu behar dira istorioak.

Lehen kontalaria, Blanca Urgell

Kontalaria egitasmoari hasiera emateko, Kultura sailburu den Blanca Urgellek ipuin bat kontatu zuen kamioi barruan, kamera aurrean. Hona hemen:

"Bazen behin neskato nigeriar bat Mercy izena zuena, bere amarekin Euskadira etorri zena. Egun batean, iritsi zen eskolara lehenengoz joan beharra. Eskolakideak agurtu agurtzen zituen, baina ez zuten elkar ulertzen. Mercyk yorubaz hitz egiten zuen, bere kideek ulertzen ez zuen hizkuntza bat.

Kezkatu egin zen Mercy. Eta horrela, kezkatuta, ikasgelan sartu zen, pentsa eta pentsa nola lortuko zuen lagunekin komunikatzea. Andereñoa sartu baino lehenago eseri zen bere tokian, eta hara non aurkitu zuen mahaian liburu bat, liburu magiko bat. Liburua ireki eta..." ■

A2

Idatz ezazu Mercyri buruzko ipuinaren jarraipena:

Nahi baduzu, bidali argitalpenak@habe.org helbidera.

ABIARAZI.- *Poner en marcha.* Impulser.

AHOLKULARITZA.- *Asesoría.* Conseil.

AHOZ AHO.- *De boca en boca, oralmente.*

De bouche en bouche.

BEGIRALE.- *Monitor/a.* Surveillant/e.

EKIMEN.- *Iniciativa.* Initiative.

ERRALDOI.- *Enorme, gigante.* Énorme, géant/e.

ERREPIDE.- *Carretera.* Route.

ESKARMENTU.- *Experiencia.* Expérience.

HARRERA.- *Acogida.* Accueil.

JASO.- *Recopilar, reunir.* Compiler.

KONTU-KONTARI.- *Charlando, conversando.*

En bavardant.

LABUR.- *Motz.* Corto/a. Court/e.

PROPIO.- *Expresamente.* Exprès.

SUSTATU.- *Impulsar, promover.* Encourager.

Arabako Euskaldunon Elkarguneen Topaketak

A2 Araban **nabarmen** egin du gora euskal **hiztunen** kopuruak azken urteotan, baina, hala ere, jende askok ez du bere eguneroko bizitzan euskara erabiltzen. Egoera honen zergatia eta berau aldatzeko zer egin behar den **hausnartzeko**, Arabako Euskaldunon Elkarguneen Topaketak antolatuko dira azaroaren 13an eta 20an, Gasteizko Artium-en.

Euskararen erabilera Araban: hainbat datu

Arabian, 1981etik 2006ra, euskaraz hitz egiteko **gai diren** pertsonen portzentajeak 21 puntutan egin zuen gora, % 25era iritsiz, 72.250 lagun, alegia. Horiekin batera, ondo hitz egin ez arren euskara ulertzen dutenen multzoa 9,8 puntu igo zen, % 17,8ra iritsiz, 51.500 lagun guztira. Gaur egun, 25 urte baino gutxiago dituzten arabarren % 70 inguru euskalduna da.

Erabilerari dagokionez, berriz, oso bestelakoak dira datuak eta gutxi dira eguneroko bizitzan euskara erabiltzen duten arabarrak. Gutxi dute horretarako aukera eta motibazio nahikoa.

Egoerari **konponbidea** eman nahian ari dira lanean euskaldunon elkarguneak. Aspalditik ari dira erantzun bila eta lanean egoera hobetzeko, askotan egitasmo **arrakastatsuak** aurrera ateratzen.

Gasteizko Artium-eko topaketak

Azaroaren 13an eta 20an, Gasteizko Artium-en egingo diren TOPAKETAK, lehen aipatu datuen gainean interesa dutenen **gogoetarako** izango dira. Euskara elkarte eta taldeetan, irakaskuntzan, helduen euskalduntze arloan, erakundeetan, **hedabideetan**, **aisialdi** eta kultur taldeetan... **esparru** askotan izaten diren antzeko kezak eta horiek zein **aterabide** posible duten konpartitzeko. Euskararen egoeraren normalizazioan duten eta izan behar duten ezinbesteko funtzioaren inguruan hausnartzeko aukera izan nahi dute.

B1 Galderei erantzun:

- 1.- Testuaren arabera, zenbat ziren 2006an euskaraz hitz egiteko gaitasuna zuten pertsonak Araban?
- 2.- Zenbat euskara ulertzen zutenak?
- 3.- Asko al dira eguneroko bizitzan euskara erabiltzen duten arabarrak?
- 4.- Zein da Artium-en egingo diren topaketen helburu nagusia?

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)
Argazkiak: Josetxo Arantzabal

AMAIA MARAÑON: «Lotsa galdu eta euskaraz komunikatzen saiatu behar dugu; saiatzen ez bazara, jai daukazu»

Esan bezala, Topaguneak eta herri eta **eskualde** askotako euskara elkarteek urteak daramatzate mintzapraktika taldeak antolatzen. Gasteizkoa oso **eraginkorra** da eta hiru urteotan oso emaitza onak eman ditu. Sortu zenetik Gasteizko *mintzalagun* taldean dabilen Amaia Marañonekin hizketan egon gara.

Noiz erabaki zenuen euskara ikasi nahi zenuela?

Ahizpa eta haren mutila euskaldun berriak dira. Ahizpa haurdun gelditu zenean pentsatu nuen ezingo nuela ilobarekin euskaraz hitz egin. Hortaz, euskara ikasten hasi nintzen. Orduan Madrilen bizi nintzen eta hango Euskal Etxean hasi nintzen eskolak hartzen. Gero, urtebetera Gasteizera itzultzerakoan, euskaltegian eman nuen izena. Hiruzpalau urte egin nituen euskaltegian eta barne-tegietan. Hasieran uste nuen **ezinezkoa** zela, baina gero hasi nintzen apur bat ulertzen. Beti esaten dut "Goenkale" ikusteak ere lagundu zidala.

Zer da zailena?

Batez ere **lotsa** galtzea eta zure euskara kaleratzea. Gasteizen euskaltegian ikasten duzu euskara, baina ematen du hortik kanpo ezin duzula euskaraz hitz egin; batez ere euskal inguru bat ez daukazulako. Muga hori gainditu behar duzu. Eta bestetik, onartzea komunikatzeko gai izateko euskara maila ona daukazula. Nahiz eta txarto egin, saiatu; saiatzen ez bazara, jai daukazu.

Gasteizko mintzapraktikako beteranoetako bat zara...

Orain dela hiru urte larunbatero hiru neska elkartzen hasi ginen, baina guk ez daukagu mintza-laguntzailerik; taldean guztiok gara euskaldun berriak. Hasieran arraroa zen, elkar ezagutzen ez genuen hiru pertsona ginelako; baina gerora oso harreman ona egin dugu eta lagunak gara. Mutilak baino askoz ere neska gehiagok ematen dute izena. 19:00etan elkartzen gara eta hasieran ordubete inguru egoten ginen, baina gaur egun askotan denbora gehiago ematen dugu, lagun gehiago etortzen dira...

Eta horri esker konturatu gara gure inguruan bada-goela jende gehiago euskara dakiena, baina ohituragatik orain arte euskaraz egiten ez zuena. Gainera, orain euskara jakinda, bertso-saioak ikustera joan naiteke eta neurri batean euskal kultura hobeto ezagutu dezaket.

Zer esango zenioke mintzapraktikan izena emateko zailentzan dagoenari?

Bere asmoa bada euskaraz egitea, euskal kultura bizitzea, lagunak egitea eta beste ekintza batzuetan parte hartzea, izena emateko. Gutxi ematen da eta asko jasotzen da trukean. Gutxienez astean ordubete eskaini behar diozu. Horrez gain, hiru hilabete behin mintzapraktika talde guztiak elkartzen gara afaltzeko, sagardotegira joateko, irteerak egiteko... ■

AISIALDI.- Ocio. Loisir.

ARRAKASTATSU.- Exitoso/a. Qui a du succès.

ATERABIDE.- Konponbide, soluzio. *Solución.* Solution.

ERAGINKOR.- Activo/a. Efficace.

ESKUALDE.- Comarca. Région.

ESPARRU.- Ámbito. Domaine.

EZINEZKO.- Imposible. Impossible.

GAIZAN.- Ser capaz. Être capable.

GOGOETA.- Reflexión. Réflexion.

HAUSNARTU.- Reflexionar. Réfléchir.

HEDABIDE.- Komunikabide. *Medio de comunicación.* Moyen de communication.

HIZTUN.- Hablante. Parlant/e.

KONPONBIDE.- *Solución.* Solution.

LOTSA.- Vergüenza. Honte.

NABARMEN.- Evidente, patente. Notoire.

B2 Lana izatea gauza handia da (krisi garaian zer esanik ez). Baina batzuetan **lanak izaten** ditugu lana eta gure bizitza ondo egokitzen, neurririk gabe lanean jarduten dugulako, **morrontza** horretaz jabetu gabe. Zu horietakoa al zara, alegia, buruan lana besterik ez duen horietakoa?

Horiek lanak ematen dizkigun lanak!

Jokabide hau dutenek normala baino ordu gehiago aritzen dira lanean eta gainera gogo onez. Obsesioak eraginda ezin dute bulegoko lana burutik kendu, ez eta jai-egunetan ere. Baina jarrera honek ez die ez beren nagusiei ez eta beren buruei ere mesederik egiten; izan ere, langile hauek ez baitira zoriontsu sentitzen, osasun ahulekoak izan ohi dira eta luzarora errendimendu txikiagoa dute. Gainera, adituek diotenez, beren egoeraren jabe ote diren galdetuz gero, beti oso lanpetuta daudela erantzuten dute, non eta lan-karga beraiek aukeratutakoa den. Beraz, nekez onartuko du lanerako adizioa duen edonork "gaixo" dagoela eta laguntza behar duela.

Lan motak, izaerak eta inguruak du zeresana lanerako neurria galdu eta **mendekotasuna** sortzen duen jokabide honetan. Itxuraz, zenbat eta lanbide sortzaileagoa eta errutinatik urrunago egon, orduan eta aiseago eror zaitezke neurririk gabe lanaren sarean. Bestela esanda: kualifikazio handirik behar ez eta ordutegi zehatza

duten lanetan, **nekezago** obsesiona zaitezke, berez, aparteko **erronkarik** ez baitute sortzen eta.

Profil bat zehaztu beharko balitz, normalean lanerako mendekotasuna dutenek 35-45 urte bitarte dute, perfekzio zaleak dira, bakarka lan egitea gustatzen zaie eta dena kontrolatu nahi izaten dute. Baina inguruak ere badu zerikusia. Lan asko egiten duena langile ona dela pentsatu eta saritu egiten duen gizarte batek ez du uler-tzen lana neurtu eta tamainan aritzen den langilea.

Nola jakin, ordea, lanak harrapatu ote zaituen? Irakur arretaz adierazpide hauek:

- **Lasterketa** batean nagoela iruditzen zait.
- Nire lankideek alde egin eta ni beti lanean geratzen naiz.
- Lana gogotsu egitea oso garrantzizkoa da, baita gustukoa ez denean ere.
- Normalean oso lanpetuta nago, eskuartean gai asko dauzkat-eta.

- Badirudi barruak agintzen didala gogor lan egitea, nahita edo nahigabe.
- Nire lagunekin egon baino, nahiago dut lanean aritu.
- Neure burua lan egitera behartzen dut, baita gogoz kontra ere.
- Neure burua bizpahiru lanetan batera ikusten dut beti: bazkaldu, oharrak hartu, telefonoz hitz egin...
- Errudun sentitzen naiz jai-egun bat dudanean.
- Lanetik kanpo ezin dut erlaxatu.

Zer pentsatua eman al dizute irakurri berri dituzunak?

> LANA IZAN ETA LANAK IZAN / EMAN <

Ez da gauza bera euskaraz, *Lana izatea* eta *Lanak izatea*. *Lana izatea*, lana edukitzea da, lanpostu baten jabe izatea betirako ala bolada baterako.

Lanak izatea, berriz, zerbitutarako arazoak, eragozpenak izatea da. Oso bestelako esanahia du, ezta?

Gaztelaniaz, **tener dificultades; pedir esfuerzo; costar esfuerzo** moldeen ordaina da. Adibidez:

- *Lanak izan nituen liburu hura ulertzen*: me costó entender aquel libro.
- *Horiek lanak izan dituzten zubia eraikitzen!*: ¡Ya les ha costado levantar el puente!

Edo, *lanak eman* **causar dificultades; pedir esfuerzo; costar esfuerzo** moldeen ordaina da. Adibidez:

- *Lanak eman zizkigun ganbara garbitzeak!*: ¡ya nos costó limpiar el desván!
- *A ze lanak eman dizkidan seme honek!*: ¡Mira que me ha causado problemas este hijo!

ERRONKA.- Desafío. Reto. Défi.

LASTERKETA.- Carrera. Course.

MENDEKOTASUN.- Menpekotasun. Dependencia. Dépendance.

MORRONTZA.- Estar subordinado/a a, servidumbre. Servitude.

NEKEZAGO.- Con dificultad, a dura penas. À grand-peine.

Batu "a" guztiak eta 5 zenbakiarekin bidertu;
"b" erantzunak bider 2 eta "c"ak bider 0.

Puntuazioa:

30-50 puntu bildu badituzu: Lanerako bizi zara. Har ezazu serio kontua eta aztertu zertan ari zaren. Zeuretzat tarte bat hartuz gero, zuk zeuk, zure ingurukoek eta baita zure lantegikoek ere eskertuko dute.

10-30 puntu bildu badituzu: Askok eta askok bezala lana eta bizitza pertsonalaren arteko orekaren bila zabiltza. Animo eta segi horrela!

0-10 puntu bildu badituzu: Gezurretan ari zara, ezta? edo agian ez dakizu biderkatzen. Benetan erantzun baduzu, lasai eta zeure buruarekin oso gustura bizi zarela ikusten da. Zorionak!

Lan-menpekotasunak harrapatu zaitu?

Lanak sortarazten digun menpekotasuna hizpide dugun artikulu honetan test bat egitea proposatu nahi dizugu. Azter ezazu zure egoera eta ondoren galdera hauei erantzun:

Betetzen duzun lan-ordutegi bat ba al duzu?

- Noiz sartzen naizen badakit. Noiz irten, ordea, sekula ez.
- Batzuetan.
- Bai. Beti.

Eramaten al duzu etxera irakurri edo zuzendu beharreko txostenen bat:

- Bai. Ia egunero.
- Batzuetan, asteburuetan.
- Nire irakurgaiak liburutegian aukeratzen ditut.

Jasotzen al duzu etxean lanari buruzko telefono-deiren bat?

- Ia egunero.
- Tarteka, asteburuetan.
- Zerbait benetan harrigarria gertatu denean.

Lanetik gainerako lankideekin batera irteten zarenean, errudun sentitzen zara?

- Bai. Ihes egiten ari naizela iruditzen zait.
- Batzuetan.
- Egin beharrekoa egin dudala sentitzen dut.

Eskuko telefonoan lagunena baino lankideen telefono-zenbaki gehiago al duzu?

- Bai.
- Erdibana.
- Bizpahiru lankide eta gainerako guztiak lagunak.

Oporrak, lehenengo astea pasata, bukaezinak egiten zaizkit.

- Bai, hala da. Baina lanera itzultzeko gero eta denbora gutxiago falta dela pentsatzeak kontsolatzen nau.
- Ez.
- Motzak egiten zaizkit.

Beti denbora falta zaizu eta hori dela eta, beti marmarka ari zara.

- Bai, ohitura dut.
- Batzuetan, eskuartean gauza asko dudanean.
- Normalean ondo konpontzen naiz.

Beti lan-kontuekin ari zara, inoiz ez zaletasun, kirol edo kultur gaiekin.

- Lanak ez dit beste ezertarako betarik ematen.
- Lankideekin nagoen ala ez, honen arabera izaten da.
- Lana? Zer da hori?

Inoiz pentsatu al duzu lanaren menpe bizi zarela?

- Bai, baina ni ez banago ez du inork egingo.
- Batzuetan.
- Inoiz ez dut horrelakorik pentsatu.

Bulegoan maletina ahaztuta utzi duzunean, zerbait falta zaizula sumatzen al duzu?

- Zalantzarik gabe. Horrelakoetan, bila joaten naiz.
- Zerbait garrantzitsua utzi dudanean, bai.
- Noski, arinago bainoa...

B1 Moskun ospatu berri den Borroka Libreko Munduko Txapelketan bosgarren postua **eskuratu** du Oletako (Araba) Maider Undak. Asko dira neska gazte honek azken urteotan lortu dituen sari eta **dominak**; gainera, urte askoren lanaren ondorioz, lortu du borroka librearen bestelako errekonozimendua eta onarpena izatea. Une honetan duen helburua 2012ko Londresko Olinpiadatik dominaren bat ekartzea da. Bien bitartean, Undak borroka eta Oletan daukan **ardi-ustiategia** uztartzen ditu.

Maider Unda, borroka librearen eta artzaintza hobetzeko lehia etengabea

Maider Unda bederatzi urte zituela hasi zen Otxandion sambo modalitatea praktikatzen eta gerora borroka librearen egiten. 1998. urtetik Espainiako emakumezkoen borroka taldeko partaide da eta Espainiako, Europako eta nazioarteko txapelketa garrantzitsuetan lehiatu izan da. 2000 urtetik gaur egunera arte urtero urrezko domina lortu du Espainiako Txapelketan eta Munduko Txapelketan ere oso emaitza onak lortu ditu.

Denboraldia bukatuta, **atseden hartzen** aurkitu dugu borrokalari arabarra familiako baserrian, Oletan. "2010a lasai hartu nahi izan dut. Gainera, apendizitisaren ondorioz, urtarrean hasi nintzen entrenatzen, inoiz baino beranduago, eta apirilean munduko txapelketan nengoen. Hala ere, emaitzak oso onak izan dira", azaldu digu Maider Undak, aspaldiko partez oporrak hartu ahal izan dituen urte bakarrean.

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)
Argazkiak: Josetxo Arantzabal eta maiderunda.com

Ez da ohikoa nazioarteko txapelketetan aritzen den kirolari batek bestelako lan bat izatea, baina orain gutxi arte borroka librearen ez da guztiz onartua izan. "Lortu dugu borroka librearen irudia aldatzea eta kirol olinpiko bihurtzea, baina oraindik lan handiagoa egin beharra dago kirol honek **bizirautea** nahi badugu". Horren harira, Undak azaldu digu ez dagoela ia borrokalari **harrobi-rik**, eta Gasteizko eskolekin harremanetan daudela eskola-kirolean borroka landu dezaten.

Ardien ustiategia

Familiatik datorkio Maider Undari ardiak **hazi** eta gazta egiteko ohitura, baina borroka librearen barrutik ezagutu eta gero, lanbide izatea erabaki zuen. "**Sasoi** batean, Madrilan entrenatzen aritu nintzenean, jabetu nintzen horretaz. Pentsatu nuen hobe zela ardien ustiategian lan egitea eta borroka zaletasun moduan edo **barrena husterko** erabiltzea". Hala, esan eta egin: Idiazabalgo gaztaren **izendapena** eskuratu eta baserrian hainbat inbertsio egin zituen horretan luzaroan aritzeko.

Hala ere, bi ekintzak uztartzeak zailtasunak sortzen dizkio aramaioarrari: "Gogorra izaten da biak batera-tzea, batez ere gaztaren eta borrokaren denboraldiak ia batera direlako".

Psikologikoki, oso indartsu

Burutu duen azkeneko txapelketa, Moskukoa, gogor-tuta, beste borrokalarien maila ikusteko balio izan diola kontatu digu. "Gehienak gogor dabiltza entrenatzen, eta ni neu ere ari naiz teknikak aldatzen eta bizio batzuk kentzen **aurkariok** elkar ezagutzen dugulako eta kome-ni delako besteak **ustekabea** harrapatzea".

Undak berak dituen **bertuteei** dagokionez, onartu digu indar eta eskarmentu handia duela, baina irabazte-ko "oso-oso tematia eta psikologikoki indartsua" izan beharra dagoela eta horri eustea ez dela beti posible.

B1 Zer esan nahi dute testuan ondoren beltzez idatzita dituzun adierazpenek. Aukeratu ezazu erantzun egokia eta idatzi beheko laukietan:

1. Txapelketa garrantzitsuetan **lehiatu** izan da (12. orrialdeko 5. lerroan)
 - a.- Lesionatu izan dela.
 - b.- Parte hartu izan duela.
 - c.- Gaixotu izan dela.
2. Onartu digu indar eta **eskarmentu** handia duela (13. orrialdeko 12. lerroan)
 - a.- Burugogorra dela.
 - b.- Esperientzia duela.
 - c.- Egoskorra dela.
3. Badakit Londres pasa eta gero opor luzeak hartuko ditudala eta **gero geroakoak** (13. orrialdeko 30. lerroan)
 - a.- Ikusiko duela zer egin gero.
 - b.- Etorkizunaren beldur dela.
 - c.- Bere seme-alabek erabakiko dutela.

1.

2.

3.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

AHALEGIN.- Esfuerzo. Effort.
ARTZAINZA.- Pastoreo. Métier de berger.
ATSEDEN HARTU.- Descansar. Se reposar.
AURKARI.- Contrincante. Oposant/e.
BARRENA HUSTU.- Desahogarse. Se détendre.
BERTUTE.- Virtud. Vertu.
BIZIRAUN.- Sobrevivir. Survivre.
BORROKA.- Lucha. Lutte.
BURUTU.- Llevar a cabo. Réaliser.
DOMINA.- Medalla. Médaille.
ESKURATU.- Obtener, conseguir. Obtenir.
HARROBI.- Cantera. Carrière.
HAZI.- Criar. Allaiter.
HELDU.- Iritsi. Llegar. Arriver.
IZENDAPEN.- Denominación. Dénomination.
OSTEAN.- Ondoren, eta gero. Después. Après.
SASOI.- Garai. Época. Époque.
USTEKABEAN.- Por sorpresa. Par surprise.
USTIATEGI.- Explotación. Exploitation.
UZTARTU.- Compaginar. Concilier.

ELTZE-PLATEREN ARTEAN

A2 Sukaldeari lotutako gaiak landuko ditugu sekuentzia hone-tan: herrialde desberdinetako janariak, sukaldaritza-teknikak, euskaldunon gustuak, etab. Hitz berri dezente ikasiko ditugu eta hitz horiek erabiliz errezeta erraz bat idaztera animatu nahi zaitugu.

La cocina y su entorno es el tema de esta secuencia: Conocerás platos de diferentes lugares, técnicas gastronómicas, los gustos culinarios de los vascos y vascas, etc. Aprenderemos bastantes palabras nuevas y te invitamos a que utilizándolas escribas una sencilla receta.

[Sekuentzia Didaktikoa]

Helburua gauzatzeko, hauek izango dira egingo dituzun lanak:

- Hainbat plateren izenak eta osagaiak (*irina, haragi txikitua, itsas belarra...*) ezagutu ondoren, zure ohitura gastronomikoak zein diren adierazteko aukera izango duzu.
Vas a ver algunos nombres e ingredientes de platos (harina, carne picada, alga marina...); y después tendrás oportunidad de expresar cuáles son tus costumbres gastronómicas.
- Sukaldean aritzeko hainbat teknika aurkeztuko dizkizugu.
Te presentaremos varias técnicas para cocinar.
- Gero, plater bat prestatzeko pausuak ulertzen eta ordenatzen saiatuko zara.
A continuación, intentarás ordenar los pasos para preparar un receta.
- Jantokien eskaintzak ezagutzeko aukera izango duzu.
Podrás conocer algunas ofertas de los establecimientos de hostelería.
- Bestalde, zure gustuen berri eman beharko duzu, galdera hauei erantzunez:
Zuri zer gustatzen zaizu? Zuri zer ez zaizu gustatzen?
Además, tendrás que informar sobre tus gustos y responder a las preguntas: ¿Qué te gusta? ¿Qué no te gusta?
- Azkenik, errezeta bat idatziko duzu eta www.ikasbil.net atariko ERREZETAK atalera bidaliko duzu.
Finalmente, escribirás una receta para enviarla a la sección de RECETAS de www.ikasbil.net.

1 HERRIALDEETAKO PLATERAK

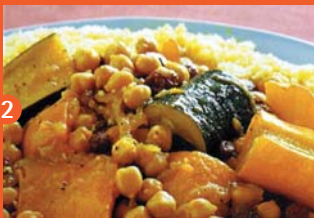
Irudietan hainbat herrialdetako platerak ezagutzeko aukera izango duzu orain. Ezagutzen al dituzu? Ea, bada, saia zaitez koadroa betetzen, plater bakoitzaren izena, osagaiak eta nongoa den jarriz.

En estas imágenes hay platos de diversos países. ¿Los conoces? Intenta rellenar la tabla escribiendo el nombre de cada plato, sus ingredientes y lugar de origen.

SUSHIA, HALLACA, TAKOA, COUS-COUSA, UDABERRI-ERROILUA, MOUSSAKA, ANGULAK, HANBURGESA

ANGULAK

IZENA	NONGOA	OSAGIAIAK
HALLACA		
HANBURGESA		
MOUSSAKA		
SUSHI		
TAKOA		
ANGULAK		
COUS-COUSA		
UDABERRI-ERROILUA		

NONGOA
Estatu Batuak, Euskal Herria, Grezia, Japonia, Maroko, Mexiko, Txina, Venezuela

OSAGIAIAK
Alberjinia, arkumea, tomatea
Angulak, baratxuria
Arrain gordina, itsas belarra, arroza
Cous-cousa, barazkiak
Haragi txikitua
Irin-pastela, haragia, barazkiak, platano-hostoa
Arto-irin torta, babarrunak, haragia, txilea
Irin-orea, aza, ganbak

2 SUKALDEKO TEKNIKAK

- 1 Janaria prestatzeko hainbat teknika dituzu hemen. Lot itzazu euskarazko hitzak gaztelaniazkoekin.

EGOSI •	• preparar
TXIKITU •	• salar
FRIJITU •	• batir, remover, agitar, mezclar, dar vueltas
IRABIATU •	• freír
ZURITU •	• enfriar
NAHASI •	• servir (a la mesa)
GARBITU •	• limpiar
ATONDU •	• cocer
MOZTU •	• cortar
XERRATU •	• rebanar, hacer rebanadas
MANEATU •	• hervir
GATZA BOTA •	• partir, dividir, tronchar
IRAKIN •	• condimentar, sazonar
HOZTU •	• pelar, mondar
ZERBITZATU •	• mezclar

Aquí tenemos varias técnicas para preparar alimentos. Une las palabras en euskera con sus correspondientes en castellano.

- 2 Patata-tortilla prestatu nahi dugu eta, beraz, zure laguntza beharko dugu ondo egiteko. Ausartuko al zara guri laguntzen?

Hemengo argazkietan dituzu jarraitu ditugun urratsetako batzuk. Zein ordena erabili dugu?

Queremos preparar una tortilla de patata y, por eso, necesitaremos tu ayuda para hacerla bien. ¿Te atreves a ayudarnos?

En estas fotos se ven algunos de los pasos que hemos dado. ¿Qué orden hemos seguido?

Ordena itzazu urratsak jarraitutako ordena logikoaren arabera.

Ordena los pasos que hemos dado siguiendo el orden lógico de los mismos.

patatak, tipula, eta arrautzak nahastu
 patatak zuritu
 tortilla platerean zerbitzatu
 arrautzak irabiatu
 patatak eta tipula txikitu
 tortilla egin
 patatak garbitu
 patatak eta tipula frijitu

3 MENUAK ETA ESTABLEZIMENDUAK

Hementxe dituzu menu batzuk eta beherago establezimenduak. Ikusi eta bakoitza jan daitekeen establezimendurekin lotu.

Aquí tenemos unos menús e imágenes de varios establecimientos. Trata de unir cada menú con su establecimiento.

1

2

3

4

A

OGIARTEKOAK	
2,70	Patata-tortilla
2,70	Atun-tortilla
2,70	Urdaiazpiko-tortilla
2,70	Urdaiazpiko eta gazta tortilla
2,70	Txistorra-tortilla
3,00	Ganba-tortilla
3,00	Bakailo-tortilla
3,00	Solomoa piperrekin
3,00	Solomoa tomatearekin
3,30	Solomoa gazta eta piperrekin
3,30	Pepitoa
3,30	Hirugiharra gaztarekin
3,30	Kalamarrak
3,30	Mistoa (Urdaiazpikoa - York)
3,00	Begetala

B

1. MENUA				
	+		+	
Patatak, edaria eta pizza				
2. MENUA				
	+		+	
Patatak, edaria eta lasagna				

C

OHIKO MENUA	
	
4 BAKAILAO TORTILLA	
1 LEGATZ KOGOTEA (2 LAGUNTZAT)	
2 TXULETA	
4 POSTRE (GAZTA, INTXAURRAK, TEJAK ETA ZIGARRILOAK)	
4 TXIRI (SAGARDO)	
4 OGI	

D

CHINA	
TXINAREN ASTEA	
中国文化周	
1. 豆腐蛋花汤	Haraki-ogoa oyoa gastarekin
2. 西米糕	Aplo-krema
3. 菠萝饭	Mawailar arraza
4. 甜酸肉	Yee-ri-salmona gazi-gozoa
5. 宫爆鸡丁	Kung Po oilaskoa
6. 泰国土豆	Tai patata
7. 素什锦	Chop Suzy
8. 东方甜点	Ekialdeko azken-burukoak
9. 炒面	...

1

2

3

4

4 EUSKAL HERRIKO PLATER EZAGUNAK

Hementxe daukazu Euskal Herriko hainbat plater ezagunen zerrenda. Lot itzazu argazkiak eta izenak.

Aquí tienes una lista de platos muy conocidos en Euskal Herria. Une las fotos y los nombres.

HASIERAKOAK

Kroketak
Errusiar entsalada
Entsalada mistoa
Ganbak plantxan
Txorizo egosia

1. PLATERAK

Odolki frijitua
Porru-patatak
Salda
Babarrunak
Garbantzuak
Lekak
Zopa
Paella

ARRAINAK

Legatza saltsan
Txitxarroa labean
Antxoa frijituak
Txibiai tintan

HARAGIAK

Txuleta parrillan
Oilasko errea
Albondigak (Haragi-bolak)

POSTREAK

Arrozesnea
Irasagarra
Natillak
Flana
Mamia
Sagar-tarta
Gazta-tarta
Gazta eta intxaurreak

Zuri zer gustatzen zaizu? Zuri zer ez zaizu gustatzen?

Hemen idatzi:

Niri.....gustatzen zait/zaizkit.

Niri ez zait/zaizkit.....gustatzen.

5 AFALTZEKO GONBITEA EGIN

Pertsona hauen gustuak ikusita, nora eramango dituzu bazkaltzera?

Teniendo en cuenta el gusto de estas personas, ¿a dónde las llevarás a comer?

Zoe

Askok gustatzen zaizkio barazkiak.

Maider

Askok gustatzen zaio gazta.

Japoniarrak

Askok gustatzen zaie sushia.

Dilshad taldeko dantzariak

Ez zaizkie haragia eta ogitartekoak gustatzen.

Aintzane Revuelta

Ez zaio pasta gustatzen, baina arroza bai, askok gustatzen zaio.

Amaia Maraño

Arraina da gehien gustatzen zaion janaria. Haragia, berriz, ez zaio batere gustatzen.

Zoe

Maider

Japoniarrak

Dilshad taldeko dantzariak

Aintzane Revuelta

Amaia Maraño

6 ERREZETA BAT IDATZI

Hona hemen www.ikasbil.net ataritik hartu ditugun errezeta bat:

He aquí una receta que hemos elegido del portal www.ikasbil.net:

OILASKO-IZTER ERREAK

Osagaiak:

- 4 oilasko-izter
- 2 Kg patata
- 2 sagar
- Basokada bat olio
- Gatza

Nola egin:

Garbitu ondo oilaskoa eta ontzi batean jarri, gatz pixka bat botata. Olio bota oilaskoaren gainean. Zatitu sagarrak eta patatak, banatu oilaskoaren tarteetan. Labea sutan jarri, hamar minutu. Oilaskoa sartu. Berrogeita hamar minutu behar dugu egiteko, bitartean begiratu nola doan.

Lu (Eibarko Udal Euskaltegiko ikaslea)

Zeurea idatz dezazun gonbidatu nahi zaitugu, aipatu atarian argitaratua izan dadin. Gainera, trukean opari bat jasoko duzu. Bidal ezazu argitalpenak@habe.org helbidera.

Te invitamos a que escribas la tuya para que sea publicada en esa misma página, en el apartado de recetas. Además, recibirás un obsequio por tu receta.

Envíala a la dirección: argitalpenak@habe.org.

EDUKIEN LABURPENA

Resumen de contenidos

- > Platerak egiteko osagaiak
- > **Ingredientes para elaborar platos**
Irina, haragi txikitua, itsas belarra, baratxuria, barazkiak, arrain gordina...
- > Sukaldean aritzeko teknikak
- > **Técnicas para cocinar**
Egosi, txikitu, frijitu, irabiatu, zuritu...
- > Jantokien eskaintzak
- > **Ofertas de los establecimientos de hostelería**
Pintxoak: kroketak, txorizo egosia, odolkoa, arrain-pastela...
Ogitartekoak: urdaiazpikoa, patata-tortilla, solomoa piperrekin, bakailao-tortilla, mistoa...
Menuak: legatza saltsan, txitxarroa labean, albondigak (haragi-bolak) tomatearekin, mamia, arroznea...
- > Besteei zer gustatzen zaien galdetu
- > **Preguntar e informar sobre gustos**
Zuri zer gustatzen zaizu? Zuri zer ez zaizu gustatzen?
Joni txuleta gustatzen zaio, baina babarrunak ez zaizkio batere gustatzen

1 HERRIALDEETAKO PLATERAK

- 1.- ANGULAK
- 2.- COUS-COUSA
- 3.- HALLACA
- 4.- HANBURGESA
- 5.- MOUSSAKA
- 6.- SUSHIA
- 7.- TAKOA
- 8.- UDABERRI-ERROILUA

IZENA	NONGOA	OSAGIAK
HALLACA	Venezuela	Irin-pastela, haragia, barazkiak, platano-hostoa
HANBURGESA	Estatu Batuak	Haragi txikitua
MOUSSAKA	Grezia	Alberjinia, arkumea, tomatea
SUSHIA	Japonia	Arrain gordina, itsas belarra, arroza
TAKOA	Mexiko	Arto-irin torta, babarrunak, haragia, txilea
ANGULAK	Euskal Herria	Angulak, baratxuria
COUS-COUSA	Maroko	Cous-cousa, barazkiak
UDABERRI-ERROILUA	Txina	Irin-orea, aza, ganbak

HIZTEGIA: OSAGIAK

Berenjena, cordero, tomate

Angulas, ajo

Pescado crudo, alga, arroz

Cous-cous, verduras

Carne picada

Pastel de harina, carne, verduras, hoja de plátano

Torta de harina de maiz, alubias, carne, chile

Pasta/masa de harina, berza, gambas

2 SUKALDEKO TEKNIKAK

- 1 EGOSI cocer
- TXIKITU partir, dividir, tronchar
- FRIJITU freír
- IRABIATU batir, remover, agitar, mezclar, dar vueltas
- ZURITU pelar, mondar
- NAHASI mezclar
- GARBITU limpiar
- ATONDU preparar
- MOZTU cortar
- XERRATU rebanar, hacer rebanadas
- MANEATU condimentar, sazonar
- GATZA BOTA salar
- IRAKIN hervir
- HOZTU enfriar
- ZERBITZATU servir (a la mesa)

2 Patata-tortilla:

- 1 patatak zuritu
- 2 patatak garbitu
- 3 patatak eta tipula txikitu
- 4 patata eta tipula frijitu
- 5 arrautzak irabiatu
- 6 patatak, tipula, eta arrautzak nahastu
- 7 tortilla egin
- 8 tortilla plateran jarri

3 MENUAK ETA ESTABLEZIMENDUAK

- 1.- B
- 2.- C
- 3.- A
- 4.- D

4 EUSKAL HERRIKO PLATER EZAGUNAK

- 1.- Albondigak (Haragi-bolak)
- 2.- Arrozesnea
- 3.- Lekak
- 4.- Entsalada mistoa
- 5.- Errusiar entsalada
- 6.- Flana
- 7.- Ganbak plantxan
- 8.- Gazta eta intxaurreak
- 9.- Gazta-tarta
- 10.- Kroketa
- 11.- Legatza saltsa
- 12.- Natillak
- 13.- Odolki frijitua
- 14.- Oilasko erre
- 15.- Paella
- 16.- Porru-patatak
- 17.- Sagar-tarta
- 18.- Salda
- 19.- Babarrunak
- 20.- Txibia tintan
- 21.- Txorizo egosia
- 22.- Txuleta parrillan
- 23.- Zopa
- 24.- Irasagarra
- 25.- Txitxarroa labe
- 26.- Garbantzuak
- 27.- Mamia
- 28.- Antxoa frijitua

A2 Sail honetako gonbidatu guztiei, euskara ikasten aritu direnean bizi izandako hainbat konturi buruzko galderak egiten dizkiegu, denei berberak. Zuetako asko bezalaxe, euskaldun berriak izanik erantzun digutena interesgarria gertatuko zaizuelakoan.

Argazkia: Zoe Bray

Zoe Bray

Margolaria eta antropologoa da Zoe Bray. Bere ama frantsesa da eta bere aita, berriz, ingelesa. Hiru senide dira, leku banatan sortuak. Zoe bera Parisen sortua da, bere anaia Londresen eta bere ahizpa Erroman. Lan-kontuak medio, familia osoa European zehar ibilia da: Italia, Belgika, Frantzia, Espainia eta Erresuma Batuan. Europatik kanpo ere asko ibilitakoa da Zoe Bray. Beraz, etxean ingelesez eta frantsesez mintzatzen dira.

Hara eta honako joan-etorri horietan, Euskal Herrian ere egona da eta euskara ikasi du bertan. Une honetan Londresen dago: "Hemen, Londresen gehiago margotu nahiko nuke, enkargu gehiago lortu. Eta ikerketan ere aritzen naizenez, beste hainbat jenderekin segitu nahi nuke lan hau hemen egiten".

Euskara ikasteko ere artista izan behar al da?

Pixka bat bai, zeren euskara nire bosgarren hizkuntza da eta ene ustez, zailena. Ez da biziki erraza ikastea eta orduan bai, artista izateak laguntzen du. Zure imajinazioa erabili behar duzu anitz hitzak nola lotu ulertzeko...

Eta bost hizkuntza horiek, denak erabiltzen al dituzu?

Bai, beti, Espainian naizelarik, espainola; Italian italiera, han lagunak ditut eta. Euskaraz aritzea zailagoa da, zeren ez dut euskaraz egiten duen jende asko ezagutzen.

Noiz erabaki zenuen euskara ikastea?

Betidanik ikasi nahi izan dut, baina ez nuen aukerarik izan hemeretzi urte bete nituen arte. Orduan Edinburgon nintzen, unibertsitatean. Han Madrileko neska bat eza-gutu nuen, bera ere euskara ikasitakoa. Berarekin klase batzuk hartzen hasi nintzen astero, eta gero, hogeita bi urterekin, uda batean Urepeleko barnetegi batera joan nintzen.

Zurekin euskara ikasten aritu zen taldea gogoan duzu?

Bai. Bi ikastaldi egin nituen Urepelen, gero beste bat Lazkaon, eta anitz jende desberdina ezagutu nuen. Hori biziki polita zen. Bazen bertako jendea eta gero kanpoko jendea ere bai, japoniarrak eta amerikarrak. Batzuk euskal sustraiekin (frantsesak), batzuk linguistak zirenak...

biziki interesgarria zen, zeren taldea aski dibertsoa zen. Batzuk lagun biziki onak dira oraindik.

Zenbat denbora behar izan duzu euskara ikasteko?

Bada, nik, azkenean, bi ikastaldi egin nituen Urepelen, beste bat Lazkaon eta gero hemen eta beste tokietan gau-eskola batzuk egin nituen, baina euskara ontsa ikasteko uste dut ez dela behar sobera denbora. Zera egin behar da: hori egon eta egunero euskaraz mintzatu eta hori nik ezin dut egin. Hamar urte pasatu dira eta oraino ez dut sentitzen ontsa dakidala euskara. Baina bai, uste dut egunero egiten baldin baduzu, fite ikasiko duzula. Uste dut bi urterekin ontsa dela.

Zure bizitzan euskarak ateak zabaldu al dizkizu?

Bai, anitz. Hasieran euskara niretzat ikasi nuen. Baina banekien euskara jakin ondotik ateak irekiko zitzaizkidala. Ni euskalduna naiz hizkuntzan mintzatzeko, hori inportantea da. Zure hizkuntzan hitz egiten badut, hur-bilago sentitzen gara elkarrengandik. Nire lanarendako biziki garrantzitsua da, zeren antropologo baten asmoa, beste jendearen ikuspuntua ulertzea baita. Orduan, lan hori ongi egiteko beste pertsonaren hizkuntza ulertu behar duzu.

Koadro batean euskara margotu beharko bazenu, zer margotuko zenuke?

Anitz koloreekin, zeren niretzat euskara bizirik dagoen hizkuntza da, biziki dinamikoa... moldatu egiten da, anitz gauza egin ahal duzu euskararekin. Beste hizkuntza batzuekin baino gehiago, beharbada. Uste dut euskara pintatzeko margoak abstraktua beharko lukeela izan. ■

B1

Aintzane Revueltak ama mexikarra du eta aita donostiarra; bihotza bitan **zatatuta** dauka.

Donostian jaio zen. Oso txikitatik gogor egin du lan eta Mexikon dantzan eta antzerkian aritu da. Iaz, 21 urterekin, Donostiara itzuli zen Pedagogia ikasketak egitera eta *Banda Bat* elkarteko kideak ezagutu ostean, Guardetxean (Urgull mendia, Donostia) **dantza garaikideko** tailerra antolatu zuen. Hala, *Banda Bat*-eko kideen laguntzarekin, Frida Kahloren bizitzan oinarritutako "Hegoak ebakirik" dantza ikuskizun **hunkigarria** estreinatu du. Ikuskizun hori zuzentzeaz gain, berak Frida Kahlo-ren papera egiten du. Fridak eta Aintzanek gauza asko dituzte **komunean**.

Mexikon, euskal kulturak izan al du lekurik zure heziketan?

Bai. *Aita, ama* eta euskarazko beste hitz batzuk ere beti egon dira presente etxean, baita janaria ere: kroketak, patata tortilla, urdaiaz-pikoa... Aintzane izena dut eta horrek ere markatu egiten du. Euskara ikasi nahi dut, nirea ere badelako.

Noiz eta zergatik bueltatu zinen Euskal Herrira?

Txikitan askotan etortzen nintzen eta sei hilabetez Amaran ikasi nuen. Hamar urte nituela, baina, aita hil eta Donostiarekin deskonektatu nuen. Baina amonarekin beti izan dut harremana, eta ikasketak egiteko aukera eman dit. Horregatik, 2010ean Donostiara etorri nintzen EHUn Pedagogia ikastera.

Mexikon ikasi zenuen dantza egiten...

Amak txikitan baleta egin zuen eta nik ere egitea nahi zuen, baina lo hartzen nuen eskoletan. Hortaz, 14 urtera arte gimnasia ibili nintzen. Ondoren, soinketa monitore gisa hasi nintzen lanean eta 16 urterekin, dantza-irakasle moduan.

Antzerkian ere ibilia al zara?

Bai. Laura Guzmanekin ikasi nuen eta proiektu ugari egin genituen: "El panteón de la patrona" lana, esaterako, Mexikoko kulturaren gainekoa da, bertako kondairak ez galtzeko lana. "Las incondicio-

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)
Argazkiak: Josetxo Arantzabal

AINTZANE REVUELTA: "Frida Kahlo engandik ikasi beharko genuke: inoiz ez zaio hegan egiteari utzi behar"

DANTZA GARAIKIDE.- Danza contemporánea.
Danse contemporaine.
HUNKIGARRI.- Conmover/a. Emouvant/e.
KOMUNEAN.- En común. En commun.
ZATITU.- Dividir. Partager.

nales"-en historiako emakume garrantzitsuen bakarrik-
ketak egin genituen, eta nik Kleopatra pertsonaia
antzeztu nuen. Horrez gain, jaialdi handi askotan egin
dut dantza.

Dantzan profesional moduan aritzea helburua al da zuretzat?

Gauza bat pasioa da eta beste bat bizitza profesionala;
hori ikasketekin lotuta ikusten dut, baina beti artearekin
eta sorkuntzarekin ere bai. Irakastea eta umeak, biak,
oso gustuko ditut.

Mexikoren falta sentitzen duzu?

Bai. Handik irten nahi nuen, baina urrun zaudenean
gauza asko baloratzen dituzu. Ez bakarrik familia eta
lagunak, baizik eta Mexiko, herria, jendea, hango jana,
kaleak, musika... gustia.

Egia da herri-min horrek bultzatu zaituela "Hego ebakiak" egitera?

Ez. Mexikon ere banuen lan hori egiteko ideia. Mexiko
eta Frida Kahlo oso barruan daramatzat. "Las incondi-
cionales" ikuskizunean Frida eta heriotzaren gaineko

esketx bat egin genuen eta berarekin maitemindu nin-
tzen. Orduan pentsatu nuen pertsonaia hori antzeztuko
nuela noizbait.

Zer da Fridarengandik gehien erakartzen zaituena?

Bere alderdi guztiek erakartzen naute: bere borrokak,
bizitzeko indarrak, bihotzak, gogoak... Oso istripu larria
izan zuen oso gazte zela. Medikua izan nahi zuen, ez zeu-
kan artista izateko asmorik; baina istripuaren eta urteetan
ohean egon behar izanaren ondorioz, margotzen hasi
zen. Ohean egon arren, hainbeste gauza egin izana...

Askotan esan duzu Kahlo iraultzailea zela...

Frida 1907an jaio zen eta Mexikoko Iraultza 1910ean
izan zen. Berak esaten zuen Mexikoko Iraultzaren alaba
zela. Iraultza hori benetako aldaketa baten aldekoa izan
zen: intelektualena, hezkuntzaren aldekoa, herriarena...
eta Frida sartuta egon zen erreforma eta manifestazio
askotan, gorpildun aulkian Mexiko indigenaren alde...

Zer ikasi beharko genuke Fridarengandik?

Bizitzeko gogoak. Ikaragarri sufritu zuen eta hiltzeko gogo
bizia izan zuen Fridak, baina, hala ere, bizirik egoteaga-

AZAL.- Piel. Peau.

GARDEN.- Transparente. Transparent/e.

HONDO.- Fondo. Fond.

LASAIGARRI.- Sedante. Sédatif.

Banda Bat
Elkarteko hainbat
kiderekin.

tik pozik zegoen: margotu, maitatu, sentitu ahal izateko aukera zuelako. Bizitza edo borroka oso gogorra izan arren, inoiz ez dira hegoak galdu behar, ez zaio hegan egiteari utzi behar.

“Hegoak ebakirik” Mexikoko kulturara hurbiltzeko modua ere bada...

Bai. Ni oso mexikarra naiz, oso sustraikoa eta Frida ere halakoa zen. Nik ikuskizunak **hondoa** izatea nahi dut. Zapoteco eta Nahuatl hizkuntza indigenak sartu ditut, eta musika guztia mexikarra da. Oraingoz gaztelaniazko bertsioa bakarrik daukagu, baina euskarazko bertsio bat egin nahiko nuke.

Zuk, zuzendari-lana egiteaz gain, Fridaren pertsonaia antzeztu duzu...

Oso barneratuta dut Frida eta azken urteotan bere gainean idatzitako guztia irakurri dut: egunerokoa, biografiak, filma... Pertsonaia bat antzezteko, bizi egin behar duzu. Gainera, Fridak markatu egin nau, nik ere bizitza zaila izan dudalako txikitatik. Eta azkenean, barru-barrutik irten da Frida.

Fridak behin esaldi hau esan zuen: “Jendeak esaten du nire lanak surrealista direla, baina ez ditut nire ametsak margotu, nire errealitatea jaso dut beti”. Frida erabat gardena zen, ezta?

Erabat. Bere lanak ikusten badituzu, bera ikusten duzu. Bere bizitzako etapa guztiak margotuta daude: istripua, abortuak, Diego Riveraren desleialtasuna... Guztiak dramak.

Mexikogatik eta indigenen alde borrokatu zuen...

Bai, denbora guztia morfina eta **lasaigarriekin**, baina hala ere, beti borrokan. Ume indigenentzat margo-eskolak ematen zituen, herri osoaren laguna zen, AEBetan

egon zenean ez zuen ingelesez hitz egin eta mexikar arropak janzten jarraitu zuen... Frida Kahlok Mexiko zerraman **azalean**.

“Hankak zertarako behar ditut, hegan egiteko hegoak baditut”...

Esaldi horrek erabat definitzen du nolakoa zen Frida. Oso gaizki zegoela, hanka bat moztu zioten. Nahiz eta oso gogorra izan bizitza, ez galdu inoiz hegoak... ez utzi amesteari, bizitzeari, hegan egiteari...■

Esaldiak berridatzi

B1

Elkarriketako hainbat esaldi ekarri ditugu hona, emandako egiturak erabiliz, berridatz ditzazun.

1.- Bizitza oso gogorra izan arren, inoiz ez zaio hegan egiteari utzi behar.

..... -agatik

2.- Fridak eta Aintzanek gauza asko dituzte komunean.

..... bat datoz

3.- Irakastea eta umeak, biak, oso gustuko ditut.

Nola

4.- Mexikoren falta sentitzen duzu?

..... hutsunea?

5.- Hiltzeko gogo bizia izan zuen Fridak, baina, hala ere, bizirik egoteagatik pozik zegoen.

Nahiz eta

☉ Tradizio handiko kimonoak daramatzate emakume hauek. (Meiji tenplua: Tokio)

Japonia: Tradizioa modernitatearen ondotik

Testua (erredakzioan itzulia) eta argazkiak: Jesús Torquemada

☉ Koya-san monasterio budistaren atarian erromesak.

B2 Japonia herrialde modernoa da gauza askotan, txit-txit modernoa. Aparailu elektroniko azken **puntakoenak** hantxe saltzen dira lehenik; puntu-puntu datoz trenak, sartu-irten behar duten segundo horretantxe. Bertan janzen dituzte arroparik **xelebreenak** ere. Eskuko telefonoek duten datuak bidaltzeko ahalmenak **ez du parekorik** Europan. Komikiek zein bide berri hartzen duten munduan han erabakitzen da, bideo-jokoekin ere berdin...

EZ DU PAREKORIK.- Ez du berdunik. *Sin igual.* Sans pareil.
PUNTAKO.- Ez arrunt. *Punterola.* Extraordinaire.
XELEBRE.- Bitxi-bitxia. *Extravagante.* Extravagant/e.

🌀 Nikko tenplu-multzoa. (Tokio iparraldean)

🌀 Tenplu xintoistetara auto berriak bedeinkatzera eramateko ohitura du japoniar askok.

Baina modernitate horren alboan tradizioa dago, oso **erroturik** gainera. Erritoek indartsu darraite hango gizartean. Eta bizirik daude betiko hainbat ohitura, gazteen artean gutxixeago bada ere.

Ofuroak, esate baterako, ur berotan bainatzea, alegia. Japonia-ko etxeak txikitxoak dira, baina ia sekula ez da inon falta ur oso beroa duen baineratxo. Hara sartzen da lasaitzera japoniarra, nahiz eta gorputza garbitzen baineratik kanpo hasi **konketa** baten laguntzarekin. Bainerako ura **behin** berotzen da, eta hara sartuko da, lehenik bat, honek amaitzean hurrengoa... horrela **sendi** osoa.

Ofuroak garbitasunarekin baino lasaitzearekin du zerikusia. Eta etxean, txikiegia edo zaharregia delako, ofuroarentzako **tokirik ezean sento** izeneko bainu publikoak ere badira kalean. Hiri handietako **auzo** guztietan daude, igerileku klimatizatu eta guzti. Japoniarrak ez dira lotsatzen horrelako lekuetan denen aurrean **biluzten**, eta bitxia da, zeren kalean lotsati samarrak dira. Agian izango da bainu horiek ez direlako soilik garbitoki eta lasaitzeko leku, **harremanetarako esparru** ere badira. Gazte-jendea dutxaren alde egiten ari bada ere, *ofuroa* eta *sentoa* oraindik indartsu daude.

Xintoisten eta budisten tenpluetan ere handia da japoniarren **emana**. Horrek harritu egiten du Japoniara doana. Xintoa da herrialde horrek duen erlijiorik zaharrena, gerora heldu zen budismoa. Bi erlijioen parrokiario izatea, biak **uztar-tzea** alegia, erabat naturala zaie japoniar gehienei. Adibidez, ezkontzak xintoistak izaten dira, eta **hiletak** budistak. Budismoaren adarretako bat da Japonian gauzatu dena, Zen izena du, eta eragin nabarmena du hango kulturean, **artegintzan** eta **pentsaeran**.

Tenplu bakoitzak urteko egun seinatalatu bat du, eta **ikuskitzaren itzela** ospatzen dute egun horretan milaka lagunek. Bizkarrean erlijiozko irudiak dituzten **karrozatzarrak zamatzen** dituzte. Harrigarria da nolako **jaiera** erakusten duten, egunerokotasunean hain **neurritsuak** izaki. Alde handiak dauden arren, badirudi Andaluzian daudela, *Rocío*.

Erlijioa eta sineskeriak biltzen dituzten ekintzek ere zaletu asko dituzte aspalditik. Adibidez, *omamori* izeneko **kuttunak** erostea, zori ona erakartzeko. Japoniarrek bertako tokiak bisitatzen dituztenean, eta tenpluren batera badoaz, tenplu horretako kuttuna erosiko dute. Eta auto berriak tenplu xintoistetan bedeinkatzea ere ohikoa da.

Japonian bada garrantzi handia duen beste tradizio bat, *shichi-go-san* izenekoa. Zeremonia bat da haurrek 3 (san), 5 (go) eta 7 (shichi) urte betetzean egiten dena. Geishaz janzten dituzte neskatoak eta samurai gerlariz mutikoak, eta horrela eramaten dituzte tenpluetara **beren alde eskatzera**. Festa hau azaroaren 15ean ospatzen da, eta parkeetan argazkiak ateratzen dizkiete umei gurasoek eta.

Zeremonia askotan bada garrantzizko beste osagai bat: kimono jantzia. Jantzi **landu** hori soinean nola eraman ondotxo dakite emakumeek, eta amek alabei pasatzen diete jantzia, jantzia baino **areago** familiaren altxorra baita. Bada beste tradizio pare bat **belaunaldiz belau-naldi** dirauena: *ikebana* (loragintza) eta *chanoyu* (tearen erritua).

Kaligrafia da beste tradizio bat japoniar gizon-emakumeen **atse-gingarri**. Pazientzia behar da kaligrafiarako, eta horretan aritzen dira, armoniaren eta perfektzioaren zale baitira japoniarrak. Kontua ez da soilik estetikarekin gozatzea, kaligrafiak nortasunaren garapenean ere eragina baitu.

Eta giza harremanetan manera onak erakusteari, **imintzio** eta hitz egokiak erabiltzeari, **adetasunezko** portaerari, garrantzi handia ematen

✿ Miyayima da tenplu xintoista esangratsuenetakoa. (ezkontza)

ten diote oraindik ere Japonian, nahiz gazte-jendea ez den kontu horien hain **aldeko**.

Begi-bistakoa da bereziak direla japoniarrak. Zein beste herri biltzen da udaberrian **tropelean liluraz** beterik eta **bozkariozko** oihuen artean gerezien **loraldiaz** gozatze-ra? ■

ADEITASUNEZ.- *Con deferencia.* Respectueusement.
ALDEKO.- *Partidario/a.* Adepto, partisan/ne.
AREAGO.- *Incluso más.* Encore plus.
ARTEGINTZA.- *Arte.* Art.
ATSEGINGARRI.- *Gozoso/a.* Joyeux/euse.
AUZO.- *Barrio.* Quartier.
BEHIN.- *Una única vez.* Une fois.
BELAUNALDIZ BELAUNALDI.- *De generación en generación.* De génération en génération.
BEREN ALDE ESKATU.- *Pedir en su favor.* Demander à sa faveur.
BILUZTU.- *Biluzik jarri.* Desnudarse. Se déshabiller.
BOZKARIO.- *Júbilo.* Joie.
EMANA.- *Afluencia.* Affluence.
ERROTURIK.- *Sustraiturik.* Arraigado/a. Enraciné/e.
HARREMANETARAKO ESPARRU.- *Harremanetarako gune.* Lugar de encuentro. Lieu de relation, de rencontre.
HILETA.- *Funeral.* Funérailles.
IKUSKIZUN ITZELA.- *Ikuskizun handia oso.* Espectáculo enorme. Grand spectacle.
IMINTZIO.- *Keinua.* Gesto. Grimace.
JAIERA.- *Debozioa.* Devoción. Dévotion.
KARROZATZAR.- *Karroza handia.* Carroza inmensa. Carrosse énorme.
KONKETA.- *Palangana.* Bassine.
KUTTUN.- *Amuleto.* Amulette.
LANDU.- *Elaborado/a.* Travaillé/e.
LILURA.- *Fascinación.* Fascination.
LORALDI.- *Época de floración.* Floraison.
NEURRITSU.- *Comedido/a.* Mesuré/e.
PENTSAERA.- *Pentsamendua.* Modo de pensar. Manière de penser.
SENDI.- *Familia.* Famille.
TOKIRIK EZEAN.- *Toki faltan.* A falta de espacio. S'il n'y n'a pas de la place.
TROPEL.- *Muchedumbre, masa.* Foule.
UZTARTU.- *Bateratu.* Compaginar. Combiner.
ZAMATU.- *Kargatu.* Cargar. Charger.

> KONTU <

Kontu hitzak badu euskaraz gaztelaniazko "cuento"ren esanahiaz gain beste bat euskaraz: *gauza, gaia*.

Esaldi honetan adiera hori du:

Nahiz gazte-jendea ez den kontu horien hain aldeko.

Nahiz gazte-jendea ez den gauza edo gai horien aldeko.

Esanahi hori bera al du beste esaldi honetan?

Kontua ez da soilik estetikarekin gozatzea.

A2

Hona hemen testuan zehar garatutako hainbat gai. saia zaitetz jarraian ageri diren hitzak gai hauen arabera multzokatzen:

familia-altxorra, armonia, garbitasuna, perfekzioa, bat eginda, udaberria, zoria, tenplua, zeremonia, jantzia, ama-alabak, pazientzia, konketa, erantzi, loraldia, lilura, bi, belaunaldia, bainua

Ur beroa	Erljioa	Kuttuna	Kimonoa	Kaligrafia	Gereziendoa
bainua					

DILSHAD: «Ekialdeko dantzei esker, eder ikusten duzu zeure burua»

B1 Telebistan gero eta ugariagoak dira dantza-saiolak eta edozein herritan aurkituko ditugu dantzan egiten ikasteko ikastaroak. Ez da hain ohikoa, ordea, euskaldunak ekialdeko dantzak dantzatzeko ikustea: sabel-dantza, esaterako. *Dilshad* taldeko kideak, ordea, salbuespen dira.

Norkosatzen du 'Dilshad' taldea?

Dilshad taldean hiru kide gara: Nora, Maialen eta Miriam. Taldea 2007. urtean sortu genuen, Donostiako Sebastopol Kultur Etxean elkarrekin dantza egiten genuen garaian. Han genbiltzala, Kantabriako Los Corrales de Buelna herrian dantzatzeko aukera sortu zitzaigun, bertako jaietan, *Guerras cántabras* izenekoetan, hain zuzen ere. Gelako bati eskaini zioten bertan dantzatzeko aukera eta hirurok eman genuen izena, beste neska pare batekin batera. Handik aurrera, jarraitzeko gogo piztu zitzaigun. Boskotean, kideetako bat

haurdun geratu zen eta beste bat oso lanpetuta zebilen beti. Dantzatzeko dedikazio handia eskatzen zuenez (astero geratu beharra, esaterako), azken honentzat arazo bihurtu zen taldearekin serio jarraitzea eta orduan hirurok bakarrik egin genuen aurrera. Dantzatzeko gogoz geunden hirurak eta horregatik jarri genuen mar-txan *Dilshad* taldea.

Nola joan dira gauzak ordutik?

Pixkanaka-pixkanaka. Hasieran, entseatzen hasi ginen. Gero, kontu formalak etorri ziren: taldea formalizatu eta erregistratzea. Pixkanaka, emanaldiak proposatzen hasi zitzaizkigun. Gaur egungo egoera zaila da, are zailagoa krisiarekin, baina webari esker eta, jendeak ikusi egin ditu gure bideoak eta poliki-poliki hainbat tokitatik deitzen hasi zaizkigu. Ahoz ahoko komentarioak eta zuzenean ikustekak dira gure taldea ezagutarazteko biderik onenak. Askok ez dute espero ikusiko dutena. Ikusitakoan, berriz, polita dela diote.

Irakasle zarete, nola moldatzen zarete ikasleekin? Zer esaten dizuete?

Ondo moldatzen gara, normalean jendea gustura joaten da eskoletara eta guri hasiera batean gertatu zitzaigun bezala, gertatzen zaie lehenengo egunean 20 pertsona etorri eta hurrengo eskolan, berriz, 16 bakarrik azaltzen direla, besteek esan dutelako "hau ez da niretzat" edo "nik hau ez dakit egiten edo ez dut egiten jakingo". Egia da pazientzia behar dela teknika hartzeko. Bi gauza behar dira: teknika eta jarrera. Teknika garatzeko, denbora behar da eta jarrerak ere denbora eskatzen du. Bien arteko lotura behar da. Bada ezezkoan tematzen den jendea, "ez zait ezer ateratzen" esaten duena eta bueltatzen ez dena, deprimitzen delako. Beste batzuk, berriz, pixkanaka aurreratzen doaz eta harrapatuta sentitzen dira. Ikasle batzuk txoratu egiten dira arroparekin!

Ikusgarriak dira zuen jantziak!

Gauza asko guk egiten ditugu, jostunak eta diseinatzaileak ere bagara. Dena dela, materialak garestiak izaten direnez, batzuetan konpentsatzen du zeure kabuz jantziak egitea, baina ez beti.

Non erosten dituzue?

Hemen, inguruan, ez dago erosteko aukera handirik. Norak, Hernanin, bere amak duen denda batean eskaintzen ditu gauza batzuk, baina ez da erraza honelako arropak aurkitzea. Madrilen eta Bartzelonan honelakoak saltzen dituzten denda ugari dago, sabel-dantza talde eta dantzari ugari baitago, baina hortik kanpo, Egiptora edo Indiara jo beharra dago. Internet bidez erosten ditugu edo bestela, ikusten dugun detaile bat edo hartuta, guk geuk ematen diogu forma eta josten dugu arropa.

Ikasleen artean, emakumeak bakarrik dituzue ala gizonak ere badira tartean?

Gure ikasleak emakumezkoak dira, orain arte ez dugu eskoletan gizonik izan. Hamarretik behin gertatzen da hori. Egipton, adibidez, badaude gizonezko dantzariak, baina irakasleak izaten dira eta oso onak, gainera. Hemen ere irakasle batzuk topatuko dituzu, baina oso gizonezko ikasle gutxi.

Zein da eskolen helburu nagusia ikasleentzat?

Ondo pasatzea, batez ere. Gero, adinaren arabera, gehiago ala gutxiago kostako zaie mugimendu bat edo beste ikastea, baina azken helburua gozatzea da. Klaseetan barre egiten dute ikasleek eta oso ondo pasatzen dute, nahiz eta, agian, ez oso teknika ona izan, lagun artean daude, koadrila osatzen dute.

Mendebaldeko dantza hauenganako interesa ez al da, neurri batean behintzat, moda kontu bat?

Ez dago modan sabel-dantza bakarrik, orokorrean dantza dago modan. *Fama* edo *Mira quién baila* bezalako telebista-saioei esker, hip-hop, funkya eta horrelako dantzak modan jarri dira, eta jendeak telebistan ikusten duena nahi du. Telebistan dantza badago, herrietan ere dantza-akademiak daude. Bestalde, jendeak gauza berriak bilatzen ditu, exotikoagoak edo eta horregatik hasten da sabel-dantza egiten.

Zein da talde bezala duzuen helburua?

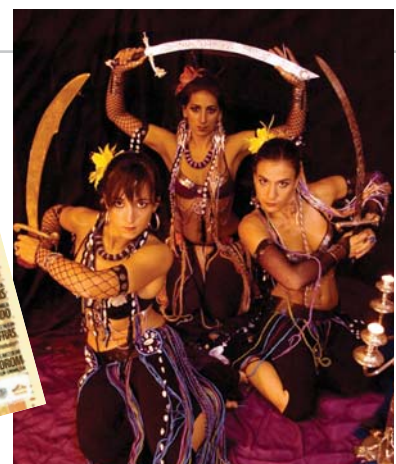
Pixkanaka goaz aurrera eta ez diogu geure buruari hel mugarik jarri. Dena mantso doa, egoera zaila baita. Gainera, dantza ez da gure lanbidea, osagarri bat baizik, beraz... ahal dugun arte jarraituko dugu. Aurrera goazela, oso ondo, ez dugu espero atzera egitea. Dena dela, modu profesionalean dantza lanbide izatea oso zaila da. Ez da, ezta ere, gure helburua. Gustatzen zaigulako dantzatzeko dugu eta gure asmoa da jendeari dantza egitea zer den irakastea eta ekialdeko dantzekiko gure zaletasuna erakustea. ■

Dilshad taldea zuzenean ikusi nahi izatera, hil honen 13an duzu aukera. Ordiziako plaza estalian, Sustraiez Blai Kultur Elkartearen eskutik egingo den jaialdian.

Taldeari buruzko informazio gehiago:

<http://sites.google.com/site/danzadilshad>

www.facebook.com/dilshaddanzaorientalytribal

GAINERA, ZUHAITZA GIZAKI
GUZTION IRUDIA DA. GUZTION
SORMENA IRUDIKATZEN DU...

... BAINA ERNE! ZUHAITZA, BIZIDUN
HORI, EZ DADILA ILUNPEAN ERORI,
EZ DADILA TXIKITU.

BAINA, IKUSTEN
DUDANEZ, ZUK EZ DUZU
SEKULA EDUKIKO
HORRELAKO ARAZORIK,
MZUNGU!

OSO SAIO EDERRA. ZURE
JOLAS ETA BARREEN BEHAR
HANDIA DU LUR HONEK.

LUR HONEK ZU ZAUZKA. NI JOAN
BEHARREAN NAGO, HOR ZEHAZ JENDE
GEHIAGO DAGO ZAIN, ETA BAKARREN
BATEK PIZTU BEHAR DITU BARREAK
HAURREN AURPEGIETAN.

PLAS,
PLAS,
PLAS

PLAS,
PLAS,
PLAS

IRRIBARRE EGITEARI EZ
DIOGU SEKULA BELDURRIK
IZAN BEHAR. EZ DAGO EZER
OSASUNGARRIAGORIK
IRRIBARRE EGITEA BAINO...

... INGURUAN DUGUN
BIZITZA PREZIATZEN ETA
ZAITZEN DUGUN
BAKOITZEAN, MUNDUAK
IRRIBARRE EGINGO DIGU.

Azken afala: Azken afal honetan, Wangari Maathai agurtuko du Ziklozirkusek eta bere bideari berriro helduko dio, hasieran topatu zituen Msifu eta haren familiarekin elkarfu arte.

Marrazkiak: Josema Carrasco

Gidoia: Joseba Gomez

33

WANGARI OSO PERTSONA APALA DA,
JASOTAKO SARIK BEHIN ERE EZ
DITU AIPATU...

BESTEREN ARTEAN:
"URTEKO EMAKUMEA",
"AFRIKA", "MUNDUKO
EMAKUMEA"...

"ATZERRIKO KENYARREN
BIKINTASUNAREN SARIA", "RIGHT
LIVELIHOOD AWARD", ETA AZKENIK...

... NOBEL SARIA!

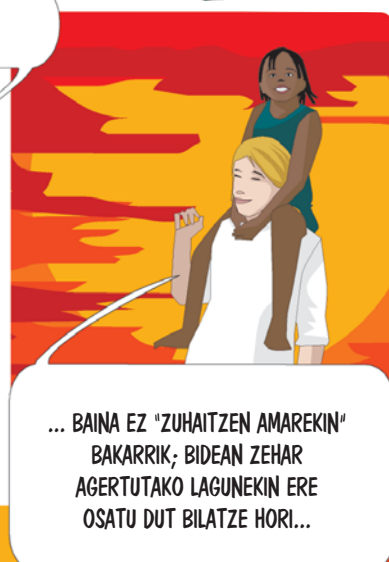
BATZORDEAK ERABAKI ZUEN 2004KO BAKEAREN
NOBEL SARIA WANGARI MAATHAI-RI EMATEA,
GARAPEN JASANGARRI, DEMOKRAZIA ETA
BAKEAREN MESEDETAN EGINDAKO LANAGATIK.

MAATHAIK ZIENTZIA, GIZARTE
KONPROMISOA ETA EKINTZA
POLITIKOA BATERATZEN DITU.

MUNDUAN BAKEA IZANGO DUGU INGURUMENAK
BIZIRIK IRAUNEZ GERO. MAATHAI KENYA ETA
AFRIKAKO GARAPEN KULTURAL, EKONOMIKO ETA
SOZIALAREN, EKOLOGIKOKI BIDERAGARRIAREN
ALDEKO BORROKAN ARI DA.

"GERRIKO BERDEAREN MUGIMENDUA"
SORTU ZUEN, ZEINAREN BIDEZ EMAKUME
POBREAK HOGEITA HAMAR MILIOI ZUHAITZ
LANDATZEN JARRI BAITITU, IA HOGEITA
HAMAR URTETAN ZEHAH.

WANGARI MAATHAI EREDU ETA
INSPIRAZIO-ITURRI DA AFRIKAN
GARAPEN JASANGARRIAREN,
DEMOKRAZIAREN ETA BAKEAREN
ALDE ARI DIRENTZAT.

... ETXE HONETAKO EKIN HASITA.

ZENBAIT GAUZA AURKITU DITUZU, LAGUN, POZTEN NAIZ. ORAIN, IKASI DUZUNAZ GOGOETA EGIN, ETA ZEURE ONDORIOAK ATERA BEHAR DITUZU.

HALA EGINO DUT.
MUNDUAN ZEHAR
BIDAIA TUKO DUT, BEGIAK
ZABAL-ZABALIK BETI,
IKERTUKO DUT ETA EZ DUT
EZER ISILPEAN GORDEKO.

SEGURU BAIETZ.
ZORTERIK ONENA OPA
DIZUT.

BANOA ORAIN, EZAGUTUTAKO
LAGUNEKIN BILTZERA. HAIEN
IKUSKIZUNAK POZ ETA ILUSIOAK
BANATZEN DITU BOST
KONTINENTEETAN ZEHAR.

EZ EGIN NEGARRIK;
ETORKIZUNEAN
ZUHAITZAK LANDATUKO
DITUZU, ZIUR NAIZ...

ESAERA ZAHAR
BATEK DIO:

"AFRIKAZ BETI IKASTEN
DUGU ZERBAIT BERRI".

ETORKIZUNEAN ZUHAITZAK
LANDATUKO DITUZU...

A2

1.- Ziklozirkus eta Wangari

Esan hurrengo baieztapen hauek EGIA ala GEZURRA diren:

	EGIA	GEZURRA
1.- Gure bizitzan arrakasta izateko, beharrezkoa da altxatzeko gai izatea.	☐	☐
1.- Wangariren ustez, Afrikak Ziklozirkusen jolasen premia du.	☐	☐
2.- Ziklozirkusek joan egin behar du.	☐	☐
3.- Wangari oso emakume harroputza da.	☐	☐
4.- Wangarik, besteak beste, Nobel Saria jaso zuen.	☐	☐
5.- Wangariri, baina, ez zaio gustatzen sariak jasotzea.	☐	☐

B2

1.- Esaldiak beste era batera eman

Esaldi batzuk atera ditugu komikitik, zuk beste era batera idatz ditzazun:

1. Irribarre egiteari ez diogu sekula beldurrik izan behar

.....

2. Ez dago ezer osasungarriagorik irribarre egitea baino

.....

3. Ni joan beharrean nago

.....

4. Munduan bakea izango dugu ingurumenak bizirik iraunez gero

.....

B2

3.- Hazien bidaia komikia laburbilduz

Ale honetakoa azken atala izanik, istorioan zehar gertatu diren unerik eta ekintzarik garrantzitsuenak jasotzen saiatu gara. Hona hemen laburbilduta, *Hazien bidaia* komikian gertatutakoa. Ikusiko duzunez, hainbat hutsune utzi ditugu bete gabe, aukera ezazu kasu bakoitzean zein den berau betetzeko hitz edo molderik egokiena:

____(1)____ gertatzen da *Hazien bidaia* komikia, 2008an eta Ziklozirkus da bere ____ (2) ____ nagusia. Mutil gaztea da bera, pailazoa eta Afrikara joan da “zuhaitzen ama” esaten dioten Wangari Maathai ____ (3) _____. Istorioaren hasieran, Msitu eta haren familiarekin egingo du topo, ustekabea. Lagunartean emandako denboran, hainbat saio eskainiko ditu zirkoan Kenyako herri ezberdinetan. Monbasara iritsita, ordea, lagunak utzi eta Wangari Maathairen bila ____ (4) ____ da gaztea. Maathaik gonbidatu egingo du Ziklozirkus, lana nola egiten duen ikus dezan. Elkarrekin emango duten denboran, Wangariren bizitzaren ____ (5) ____ izango du Ziklozirkusek eta zuzenean bizi ahal izango ditu hainbat gorabehera zuhaitzen amaren ondoan. Bere mezua entzunda, jende gehiagoren barre-algaren bila abiatuko da berriro Ziklozirkus, munduan barrena bidaiatuz.

- 1.- a) Kenyan
b) Monbasan
c) Nairobin
- 2.- a) abere
b) protagonista
c) maitale
- 3.- a) elkarriketatzera
b) heztera
c) ezagutzera
- 4.- a) abiatuko
b) alboratuko
c) amilduko
- 5.- a) menpe
b) beldur
c) berri

ARGITALPEN BERRIAK

B1 **Katu jendea**
Eider Rodriguez
ELKAR, 2010

Zazpi istorio biltzen ditu *Katu jendea* liburuak eta anitzak dira bertan ageri diren pertsonaiak: erizain bat, haur sahararra, neska gazteak...

Gaur egun gertatzen diren kontakizun hauetan esaten dena isilean gordetzen dena bezain garrantzitsua dela esan daiteke.

B2 Pasarte bat aukeratu dugu liburutik, proposatzen dizugun ariketa egin dezazun:
Ikusiko duzunez, hutsune batzuk utzi ditugu testuan, falta den hitza zuk zeuk idatz dezazun:

Galtzak eta bularretakoa jantzirik zebilen June logelatik bueltaka. Bular tente eta bilduentzako puntilladun horietako ____ (1) ____ zeraman eta bizkar azpiko sakonuneak agerian uzten ____ (2) ____ galtza merke bat. June gainetik ezer jarri aurretik galtzak erantzeta gehiegizkoa iruditu zitzaidan, eta, Alexek ez bezala, begirada apartatu eta ehunak laztantzen eta arropak airean zabaltzen jarraitu nuen. Apropos ari zela banekien, inoiz ez baitzitu joko bereko titizorro eta ____ (3) ____ eramaten, ez bazen mutilen batekin edo medikuarekin hitzordua zeukalako.

Nire gona probatu zuen, kreamailera askatu ere egin ____ (4) ____ . Ondoren galtza beltz batzuk ipini zituen.

-Horrexekin zoragarri zaude -esan zion Alexek, baina June beste bizpahiru modelo probatu zituen, Alexek onetsitakoaren alde egin aurretik. Anaiaren ezkontzara eraman nuen alkandora zen, galtza beltzak eta takoidun ____ (5) ____ .

Txanda iritsi zitzaidanean Alex eta June begira nituen, ohe ____ (6) ____ eserita. June baino altuxeagoa eta sendoagoa nintzen, eta berari nire arropak ederk, baina niri bereak laburregi edo estuegi gelditzen ____ (7) ____ .

Hala ere, ezin esan garai hartan ederra ez ____ (8) ____ . Ederra nintzen, agian ez June bezain, baina orduan uste nuena baino askoz ere gehiago. Hogeita bi urte nituen gainera.

Lehenengotik asmatu nahi nuen eta anaiaren ezkontzara eramandako gona, kamixeta beltz bat eta Juneren gabardina argi bat ____ (9) ____ nituen. Oinetan, txikiegiak nituen bere bailarina tigrekarak.

-Mahukak besaurreetaraino igo, dotoreago egiten du -aholkatu zidan-. Konturatzen zara? *La classe!*

Nire edertasun nahiak errukia pizten ziola sentitzen nuen maiz.

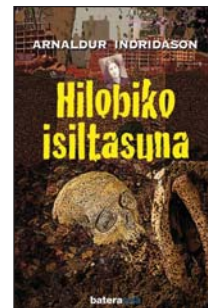
-Oso polita ____ (10) ____ -esan zidan Alexek-. Biak zaudete oso politak.

Eider Rodriguez, *Katu jendea*, ELKAR
142-143.orr

B1 **Hilobiko isiltasuna**
Arnaldur Indridason
ALBERDANIA, 2010

Arnaldur Indridason (Reykjavik, Islandia, 1961) historialaria, kazetaria, literatur eta zinema-kritikaria da. *Morgunbladid*, Islandiako egunkaririk garrantzitsuenerako lan egin du hogei urtez. Bederatzi polizia-eleberri idatzi ditu eta *thriller* bat. *Hilobiko isiltasuna* izena duen lan honekin *Golden Dagger* saria jaso zuen 2005ean. Trilogia baten bigarren liburua da hau. Trilogiako beste izenburuak dira: *Padurak* eta *Ahotsa*.

Hilobiko isiltasuna liburuaren hari nagusia hauxe da: Reykjavikeko urbanizazio berri batean gaude. Eraikitzen ari diren etxe baten orubean giza saiheztu bat aurkitu dute, eta hezurdura oso bat gero. Erlendur Sveinsson inspektoreak askatu egin beharko du, bere kideekin batera, aurkikuntza horren korapiloa. Lehenbizi, itxaron egin beharko du arkeologoek beren lana buka dezaten, ematen baitu 50-70 bat urte egon direla hezurak lurpean. Erlendurrek, ordea ez du pazientziarik, eta berehala hasiko da ikertzen leku hura zer izan zen urte haietan, hau da, Bigarren Mundu Gerra garaian, amerikarrek eta ingelesek hiria okupatu zutenean. Aurkituko duena ez da gustagarria izango, izugarria baizik. Izugarria baita "arima hiltzaile" baten istorioa.

B1 **Barrutik**
Manent
Run Down Entertainment, 2010

Manent, pop alternatiboa lantzen duen talde tolosarrak, Euskal Herriko irratietako lehen postuetan izan zen bere lehen lanari esker. Atzean geratu dira, ordea, lehen diskoarekin izandako harri-durak eta doinuaren intimitatearekin loturiko letra goxoak. Gaur egun, egindako ibilbidearen ondorioz, doinu garbi, zaindu eta dotoreagoa du. Taldearen garai berri honetan, Denis (ahotsa), Teddy (elektronika), Juanjo (baxua), Iñaki (kitarrak) eta Fermin (bateria), Iñigo Asensio gehitu zaie, eta bere teklatuarekin taldea biribiltzea lortu dute. Manentek harridura dakar bere lan berriaren aurkezpenarekin, bi EPetan gauzatuko dena. Lehendabiziko EP-a "Barrutik" (jadanik kalean), euskaraz abestutako 6 kantuz osatua dago.

Bigarrena, "Kanpotik" izenekoa, berriz, (abenduan kale-ratuko dena) kultura eta hizkuntza ezberdinetako batuketak izango da.

ARGAZKI-KLIK!

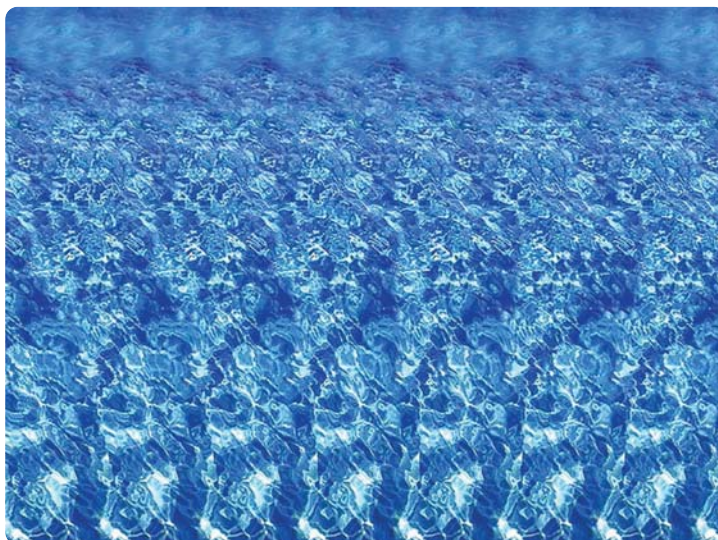
Konpara itzazu argazkiko kartelean irakurgai dauden euskarazko eta gaztelaniazko testuak eta esan, zure ustez, zer dagoen gaizki.

ESTEREOGRAMA

Ilusio optikoa da estereograma eta bere oinarrian dagoena da begiek ikuspuntu desberdinetatik irudiak jasotzeko duten ahalmena. Perspektiba desberdin horiek hiru dimentsiotako irudia sortzen dute eta gure burmuinak hala jasotzen ditu.

Era honetara begiratu behar zaie honelako irudiei: adi-adi begiratu behar zaie ikusmenak irudi hori gaizki fokatzen duen arte, orduan ikusi ahal izango baitugu hiru dimentsiotakoa.

Egizu proba irudi honekin. Zer ikusten duzu?

JAPONIAKO OHITURAK

Segidan, BIDAIA sailean aipatzen diren Japoniako hainbat ohituren izenak aurkituko dituzu. Saia zaitetz ohitura bakoitza dagoen argazkiarekin lotzen:

CHANOYU
IKEBANA
OFURO
OMAMORI
SENTO
SHICHI-GO-SAN
SHODO

Ikaslearen koaderno

HADE 414

EUSKARA HOBETZEN

Ale honetan, honako moldeak izango dituzu hizpide:

- "-ki" atzizkia
- Komedia
- Alde ederra dago

Irakur itzazu azalpenak, eta ondoren, praktikorako proposatu dizkizugun ariketak osatu. Badakizu, bestalde, Ikasbil atarian (www.ikasbil.net) *ikas-materialen* atalean aurki ditzakezula, argibidez eta entzungaiez horniturik.

1. atala: HOBETZEKO OHARRAK

["-ki" atzizkia]

"-ki" atzizkia gehiegi erabiltzen dugu. Adibidez, zergatik esan "lasaiki", "lasai" esan ordez?

Euskalki guztietan erabili den "-ki" atzizkia gaztelaniazko "-mente" bukaera duten adizlagunen antzekoa da, nahiz eta beste adiera batzuk ere hartzen dituen. Bestalde, bizkaieraz, batik bat, "-to" eta "-do" atzizkiak ere erabiltzen dira. Adibidez: "ederto" eta "polito".

Hori esanik, ordea, ez dago inolako arrazoirik "**lasaiki**" erabiltzeko, euskaraz "**lasai**" esan baita beti.

Kontu horietan, hona hemen oker-zuzenketa batzuk: "**Legalki** horrela da" esan ordez "Legez horrela da". Edo "**Gogorki** erantzun dio" esan beharrean "Gogor erantzun dio" esanda nahikoa da. "Normalki ez digute ezer esaten"...

Hobeto "normalean ez digute ezer esaten".

Jarraian idatzi ditugun esaldietan -ki atzizkia ageri da. -ki gabe berridatz ezazu esaldia. Zer iruditzen zaizu? Esanahi aldetik ba al da alderik? Guri ezetz iruditzen zaigu:

1.- **Tristeki** bizi naiz eta, hilko banintz hobe...

.....

2.- **Zintzoki** jokatu zuen politikariak.

.....

3.- **Itsusiki** aritu da hizketan.

.....

4.- **Gozoki** hartu zuen etxean.

.....

5.- **Gogorki** erantzun dizudala badakit.

.....

2. atala: ADISKIDE GAIZTOAK

[Komedia]

Guztiok dakigu zer den komedia bat antzerkigintzan. *Komedia* hitza lagunartean erabiltzen denean, ordea, **gertaera bitxi edo nahasia** baita **arazoa** ere izendatzeko izaten da; hau da, barregarria edo larritasunik gabekoa deskribatzeko. Adibidez: *Ezkongaietan ez, baina, ezkondukoan hasi ziren komediak*.

Hona hemen adibide gehiago. Esaguzu *komedia* hitzak zein esalditan hartzen duen "arazo" hitzaren adiera:

Arazoa

- 1.- **Komediak** izan zituen haurra jolas-parketik ateratzeko.
- 2.- **Komedia** erromantikoen parodia bat da nire filma.
- 3.- Erretratu mingarria da, batez ere **komedia** kutsuarekin filmatu duelako.
- 4.- Umore beltzez beteriko **komedia** bat da, eta inguruan ditugun hainbat egoeraren kontura barre egitea du helburu.
- 5.- **Komedia** kostunbristak ikustera joaten omen gara batez ere antzerkira.
- 6.- Orain bai, lasai zabilta, baina azterketa garaian ikusiko duzu: orduan izango dira **komediak**!
- 7.- **Komediak** izan genituen Erromako aireportutik ateratzeko.
- 8.- Hugh Grant-en **komediak** asko gustatzen zaizkit.
- 9.- Beti berandu, beti **komediatan**!!
- 10.- Lagunartean **komedia** bat antzeztu genuen eta arrakasta handia lortu genuen.

3. atala: ESAERAK ETA ESAPIDEAK

[Alde ederra dago]

"Alde ederra dago" esapideak bi gauzen artean dagoen tartea, *ezberdintasuna* edota *diferentzia* adierazteko erabiltzen dugu. Beraz, bai *alde*, *ezberdintasun* edo *diferentzia* hitzak egitura honetan sinonimo dira.

"Alde ederra dago batetik bestera" egoki esana dago. Baina, onartzeko modukoak ditugu, baita ere, beste esaldiok: "diferentzia ederra dago batetik bestera", edota, hori bezalaxe, era berean, "desberdintasun edo ezberdintasun ederra dago batetik bestera".

Saia zaituz "alde" hitza erabiliz, honako esaldiak itzultzen:

1. ¡Menuda diferencia!:

.....

2. Entre padre e hijo no hay mucha diferencia:

.....

3. Espero que no haya mucha diferencia en el precio:

.....

4. El jugador alavés sacó una ventaja de dos puntos al navarro:

.....

IKUSIZ IKASI

Donostiako Urrats euskaltegiko ikasle batek sortutako idazlana duzu honako hau. Erretzeari uzteari buruz ari da eta bertan bere iritziaz gain, hainbat datu, konparazio eta ondorioak aipatu ditu.

Irakur ezazu eta arreta jarri azpimarratu ditugun egituretan:

1

ERRETZEARI UZTEA

Duela bi urte gutxi gorabehera Gobernuak arau batzuk jarri zituen, jendeak erre-tzeari uzteko.

Hasieran, toki itxitan eta zentro publikoetan ezin zen erre zigarrorik. Zergatik jarri ote zituen gobernuak arau hauek? Lehendabizi, gobernuak esan zuen oso txarra zela osasunarentzat, bai erretzen zuenentzat, bai erretzaile ondoan zegoenentzat.

Halere, zigarroak erretzen duenentzat oso zaila izaten da erretzeari uztea. Nahiz eta hainbat aldiz saiatu. Hauetako batzuk terapia egitera joan dira, zenbait liburu irakurri dituzte, hainbat sesio psikologo egin ere bai. Hamaika bider saiatu ondo-ren porrot egin dute eta dagoeneko nekatuta daude.

Gobernuaren arabera, ezta tabernetan ere, ezin daiteke erre. Tabernalari asko, berriz, ez dute kasorik egin. Haiek uste dute araua hori betetzen badute, jendea gero eta gutxiago sartuko dela tabernetan. Horregatik, gaur egun taberna askotan erre daitekeela jartzen dute paper batean idatzita.

Azken aldian, governuek dio isunak ipiniko dituela zigarroak erretzen duenari eta baita tabernalari ere.

Egia da, nahiko kontrajarriak direla governuek hartu dituen erabakiak. Alde bate-tik, murriztu nahi du tabakoaren erabilera, esanez, horri buruz jende ugari gaixo-tzen ari dela. Bestetik, aldiz, estankoek hor jarraitzen dute hainbeste tabako sal-tzen. Horri buruz esan nahi dut, azken finean, gobernuaren menpe gaudela.

Akats morfosintaktiko ugari daude testuan. Azter ditzagun horietako batzuk:

1. erretzen zuenentzat, bai erretzaile ondoan zegoenentzat

2. duenentzat

3. joan dira

4. sesio psikologo

5. Tabernalari asko

6. ez dute kasorik egin

7. araua hori

8. governuek dio isunak ipiniko dituela zigarroak erretzen duenari eta baita tabernalari ere.

9. governuek hartu dituen erabakiak

10. horri buruz jende ugari gaixotzen ari dela

Hemen duzu idazlan bat egiteko proposamena. Guk sarrera idatzi dugu eta ondorioen gaineko eskema erantsi. Saia zaitetz idazlana garatzen eta ez ahaztu zure iritzia ematen:

2

Sarrera:

Egunotan gertatzen diren eguraldi-aldaketa ustegabekoek, giza ekintzek eragin-
dako berotegi efektua omen dute errudun. Dena den, berotegi efektua naturaren
zati bat da, nahiz eta gizakiaren eraginak honen oreka kolokan ipini.

Zientzialariek ezin izan dute zehatz-mehatz adierazi zein izango diren beroketa honen ondorioak datorren mendean, baina zenbait puntutan bat datoz gehienak. Zenbait eredu klimatikok adierazten duenez, planetaren beroketa-erritmoa inoiz baino azkarragoa izango da datorren mendean.

Beroketa izugarri honek ekar ditzakeen ondorioen artean ondokoak daude:

- Giza osasunari kalteak
- Baso, itsaso eta beste zenbait habitaten desorekak
- Basamortuak hedatzea
- Poloetako izotz-geruzak urtzea, ondorioz itsasoaren maila igotzea
- Ez-ohiko fenomeno atmosferiko ugari: lurrikarak, uholdeak...

▶ IDAZTARAUAK

> ORDUEN IDAZKERA GOGORA EKARRIZ

Hona hemen Euskaltzaindiaren erabakia orduen idazkerari buruzkoa:

1. Orduak honela ematen dira: ordu bata, ordu biak, hirurak, laurak, bostak, seiak, zazpiak, e.a. Ordu hitzaren ordean oren ere erabil daiteke: oren bata, bi orenak / biak, hirurak, e.a. Eta honela deklinatu: ordu batean, bietan / ordu bietan / bi orenetan, hiruretan, e.a.

2. Erdia honela adierazten da: ordu bat eta erdiak, ordu bi eta erdiak, hiru eta erdiak, bost eta erdiak, ordu bat eta erdietan, ordu bi eta erdietan, hiru eta erdietan, bost eta erdietan, e.a. Gauza bera oren hitzarekin.

3. Laurdena honela adierazten da: ordu bat eta laurdenak, oren / ordu bata eta laurden, ordu bi eta laurdenak, oren / ordu biak eta laurden, hirurak eta laurden, hiru eta laurdenak, hirurak eta laurdenetan, hiru eta laurdenetan, bostak laurden gutxi(ago), e.a.

4. Minutuak: hamarrak hamar gutxi, hamarrak hamar gutxiago, hamarrak hamar gutxitan, hamarrak hamar gutxiagotan, seiak eta bostean, laurak eta hogeian, hirurak eta hemezortzian, e.a.

5. Zifretan ematen direnean, bi punturekin bereizten dira orduak eta minutuak, eta bakoitzeko bi zifra erabili behar dira beti: 00:12, 12:10, 09:25, e.a. Deklinatzen direnean, orduen plurala erantsi, eta minutuei singular marka, dagozkien lotura bokalekin: 15:00etan, 15:03an, 15:04an, 15:30ean, e.a. Irakurtzeko orduan hobe da, hala ere, honela irakurtzea: hiruretan, hirurak eta hiruan, e.a. Erabilera formaletan ontzat ematen dira, dena den, hamabostak eta bostean, hamabostak eta hamabostean, e.a.

6. Egitarau, kartel eta horrelakoetan ez da eragozpenik erdiko bidea hartzeko: arratsaldeko 5etan, goizeko 11,30etan, iluntzeko 8etatik 11k arte, arratsaldeko 3etatik gaueko 12ak arte, e.a.

1

Zer ordu da? galderari erantzun eta deklinabide-atzizki egokia jarri:

16:00.....

20:10.....

08:30.....

22:00.....

14:07.....

2

Iragarki hauek irakurri berri dituzu. Osatu esaldi hauek, berriz ere, deklinabide-marka egokia erantsiz:

Ezkaratzeko-bilera, iluntzeko 7..... 9..... artekoa izatea espero da.

Medikuarekin hitz egiteko ordutegia goizeko 8.... 10..... izango da.

Hegazkin-bidaia hiru ordu iraungo du: 7..... 10.....

3

Hizkiz adierazi ordu hauek:

13:30:

17:15:

22:20:

18:05:

08

- 1.- 72.250 lagun
- 2.- 51.500 lagun
- 3.- Euskaraz hitz egiteko gai direnak baino askoz ere gutxiago.
- 4.- Ezagutza eta erabileraren artean ematen den aldeari buruzko hausnarketa egitea.

13

- 1.- b
- 2.- b
- 3.- a

26

- 1.- Bizitza oso gogorra izanagatik, inoiz ez zaio hegan egiteari utzi behar.
- 2.- Frida eta Aintzane bat datoz gauza askotan.
- 3.- Nola irakastea hala umeak, oso gustuko ditut.
- 4.- Mexikoren hutsunea sentitzen/igartzen/sumatzen duzu?
- 5.- Nahiz eta hiltzeko gogo bizia izan zuen Fridak, bizirik egoteagatik pozik zegoen.

29

> KONTU <

"Kontua" hitzaren ordez "Gauza" jar liteke esaldi honetan: "Gauza ez da soilik estetikarekin gozatzea".

Ur beroa: bainua, konketa, garbitasuna, erantzi
 Erljioa: bi, bat eginda
 Kuttuna: zoria, tenplua
 Kimonoa: zeremonia, jantzia, ama-alabak, familia-altxorra, belaunaldia
 Kaligrafia: pazientzia, armonia, perfekzioa,
 Gereziondoa: loraldia, udaberria, lilura

36

1.- Ziklozirkus eta Wangari

- 1.- EGIA
- 2.- EGIA
- 3.- GEZURRA
- 4.- EGIA
- 5.- GEZURRA

2.- Esaldiak beste era batera eman

Hona hemen aukera posible batzuk:

1. Irribarre egiteari ez diogu sekula beldurrik izan behar. Ez gaitzen irribarre egitearen beldur izan/beldurrak egon. Ez diezaigun irribarre egiteari beldurrik izan
2. Irribarre egitea da dagoen gauzarik osasungarriena.
3. Nik joan beharra daukat. Nik joan egin behar dut.
4. Munduan bakea izatekotan/izango badugu ingurumenak bizirik iraun behar du. Ingurumenak bizirik irautea da munduan bakea izateko ezinbesteko baldintza.

3.- Hazien bidaia komikia laburbilduz

- 1.- a
- 2.- b
- 3.- c
- 4.- a
- 5.- c

37

- 1.- bat
- 2.- zizkion
- 3.- kuleroak
- 4.- gabe
- 5.- zapatak
- 6.- gainean
- 7.- zitzaizkidan
- 8.- nintzenik
- 9.- jantzi
- 10.- zaude

38

ARGAZKI-KLIK

Gaztelaniazko *queso* "gazte" hitzaren bidez itzuli dute euskarara. Argazkiek, ordea, erakusten digute "gazta" zela jarri beharreko hitza.

ESTEREOGRAMA

Izurdeak ikus daitezke irudian.

JAPONIAKO OHITURAK

1 IKEBANA

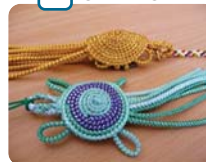
2 SHICHI-GO-SAN

3 SHODO

4 OMAMORI

5 CHANOYU

6 OFURO

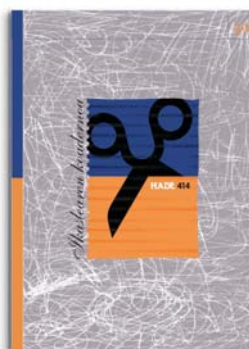
7 SENTO

[40/41]

1. atala: HOBETZEKO OHARRAK

1. **Triste** bizi naiz eta, hilko banintz hobe...
2. **Zintzo** jokatu zuen politikariak.
3. **Itsusi** aritu da hizketan.
4. **Gozo** hartu zuen etxean.
5. **Gogor** erantzun dizudala badakit.

2. atala: ADISKIDE GAIZTOAK

Arazoa

- ✓ 1.- **Komediak** izan zituen haurra jolas-parketik ateratzeko.
- ✓ 6.- Orain bai, lasai zabilta, baina azterketa garaian ikusiko duzu: orduan izango dira **komediak**!
- ✓ 7.- **Komediak** izan genituen Erromako aireportutik ateratzeko.
- ✓ 9.- Beti berandu, beti **komediatan**!!

3. atala: ESAERAK ETA ESAPIDEAK

1. *A ze aldea!*
2. *Aita-semearen artean ez dago alde handirik.*
3. *Prezioan alde handirik ez egotea espero dut.*
4. *Jokalaririk arabarrak bi puntuko aldea atera zion nafarrari:*

[44]

[42-43]

1. erretzen **zuenarentzat**, bai erretzailearen ondoan **zegoenarentzat**.
2. **duenarentzat**
3. joan **izan** dira
4. **saio** psikologoarenean
5. **tabernari** askok
6. ez dute **kasurik** egiten
7. **arau** hori
8. **gobernuak** dio isunak ipiniko **dizkiola** zigarroak erretzen **dituenari** eta baita **tabernariei** ere.
9. **gobernuak** hartu dituen erabakiak
10. **horren eraginez (edo eraginda)** jende ugari gaixotzen ari dela.

1

16:00etan
20:10ean
08:30ean
22:00etan
14:07ean

2

Ezkaratzeko-bilera, iluntzeko **7etatik 9ak** artekoa izatea espero da. Medikuekin hitz egiteko ordutegia goizeko **8etatik 10etara** izango da. Hegazkin-bidaia hiru ordu iraungo du: **7etatik 10etara**

3

13:30: ordu bat eta erdiak
17:15: bostak eta laurden
22:20: hamarrak eta hoge
18:05: seiak eta bost

ikasbil

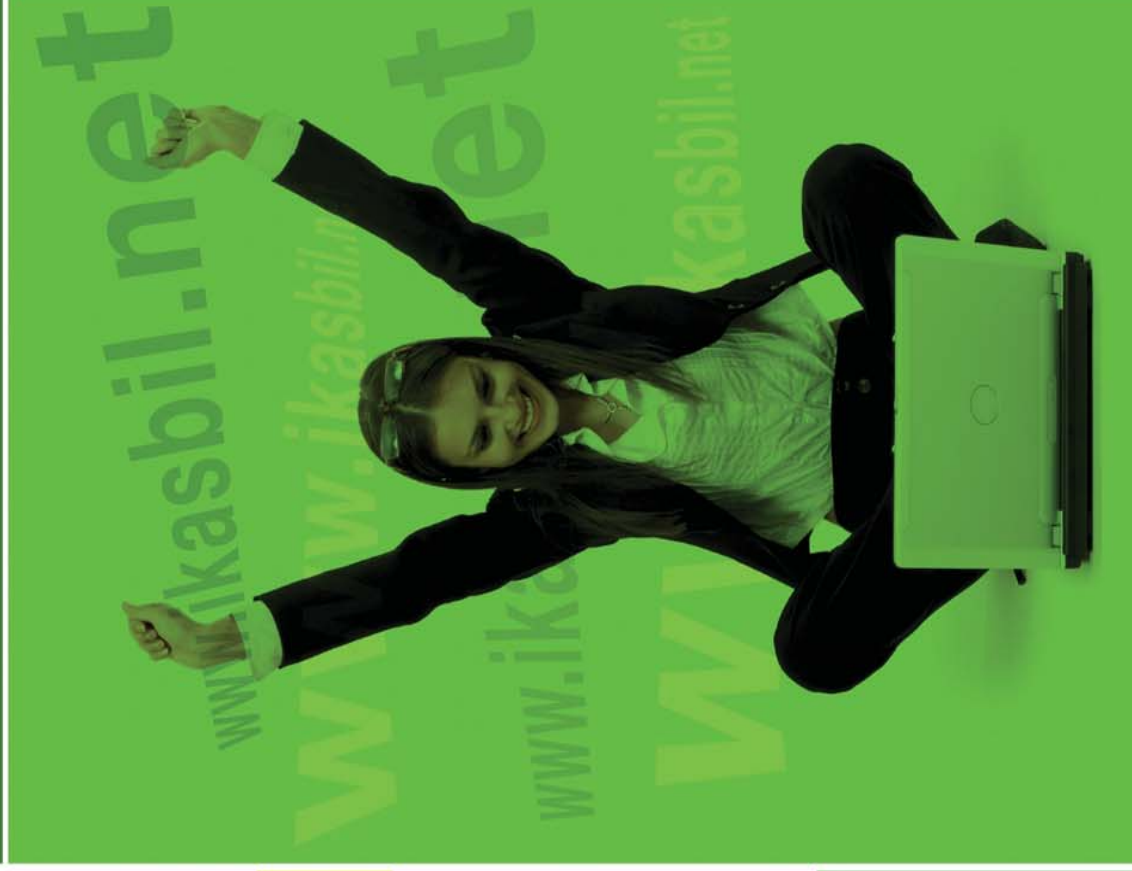
Ikas-materialen bankua

Galdetu zure
→ euskarategian!

Aitzakiarik ez!

- ▶ zeure kasa
- ▶ zeure martxan
- ▶ zeuk nahi bezala

2010eko AZTERKETA-DEIALDIA

Euskalduntzearen lehen, bigarren hirugarren eta laugarren mailak

<i>Bigarren deialdiko egutegia</i>	1. maila	2. maila	3. maila	4. maila
Behin-behineko emaitzak	Azaroaren 11n	Azaroaren 11n	Azaroaren 11n	Azaroaren 11n
Ahozko proba	Azaroaren 19, 20an	Azaroaren 19, 20an	Azaroaren 26, 27an	Azaroaren 20an
Behin-behineko emaitzak	Abenduaren 10ean	Abenduaren 10ean	Abenduaren 10ean	Abenduaren 10ean
Emaitza orokorrak	Abenduaren 17an	Abenduaren 17an	Abenduaren 17an	Abenduaren 17an

HABE

Deialdiaren testu osoa:
www.habe.euskadi.net